

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมที่เหมาะสมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในค่านโยบายและจุดมุ่งหมาย คำนการวางแผนงาน คำนการดำเนินงาน และคำนการติดตามผลและประเมินผล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบเทคนิค อี คี เอฟ อาร์ (Ethnographic Delphi Futures Research) ซึ่งประกอบด้วยการถามผู้เชี่ยวชาญ 3 รอบ รอบแรกเป็นการสัมภาษณ์ รอบที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ รอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่มีข้อกระทงคำถามเหมือนแบบสอบถามในรอบที่ 2 แต่เพิ่มคำสั่งเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาประกอบในการตอบรอบที่ 3 คำตอบในรอบที่ 3 ถือเป็นผลของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 30 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในมหาวิทยาลัยรามคำแหง 20 ท่าน และจากภายนอกมหาวิทยาลัยรามคำแหงอีก 10 ท่าน ทั้งหมดเป็นผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการแก่สังคม หรือนักวิชาการหรือเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่สังคม โดยรายชื่อผู้เชี่ยวชาญได้จากการเสนอชื่อจากผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยกำหนด และผู้วิจัยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการเสนอชื่อซ้ำกันมากที่สุดตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 จำนวน 12 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่สังคม ในค่านโยบายและจุดมุ่งหมาย คำนการวางแผนงาน คำนการดำเนินงาน และคำนการติดตามผลและประเมินผล จากคำตอบที่ได้จากสัมภาษณ์นั้นนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 ในลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 135 ข้อ และจากคำตอบรอบที่ 2 ผู้วิจัยได้นำมาหาค่ามัธยฐาน

พิสัยระหว่างควอไทล์ พร้อมทั้งแสดงตำแหน่งของค่ามัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อความ พร้อมทั้งตำแหน่งค่าคอมของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบในรอบที่ 2 ส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณา และทบทวนคำตอบเดิมของตัวเองอีกครั้ง เป็นแบบสอบถามรอบ 3 จากคำตอบในรอบ 3 นี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์และฐานนิยม โดยแยกวิเคราะห์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญรวมทั้งหมด 30 ท่าน และวิเคราะห์เฉพาะกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง 20 ท่าน แล้วนำมาแปลผล

การแปลผลข้อมูลคือเกณฑ์ว่า รูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมที่เหมาะสมต้องเป็นข้อกระทง ที่คำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญรวมและคำตอบเฉพาะกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีค่ามัธยฐานไม่ต่ำกว่า 3.50 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และค่าผลต่างระหว่างมัธยฐานและฐานนิยมไม่เกิน 1.00 ถ้าหากข้อใดไม่มีข้อกระทงที่ถึงเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ก็พิจารณาจากข้อกระทงที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งถึงเกณฑ์ ส่วนคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอีกกลุ่มหนึ่งจะต้องมีค่ามัธยฐานไม่ต่ำกว่า 3.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.99 หรือค่าผลต่างระหว่างมัธยฐานและฐานนิยมไม่เกิน 1.00 จากเกณฑ์ดังกล่าวนำมาสรุปผลการวิจัย ได้ผลสรุปดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญรวม 30 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง 20 ท่าน โดยถือตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมในค่านต่าง ๆ ดังนี้

ค่านนโยบายและจุดมุ่งหมาย

ก. วัตถุประสงค์ของการบริการวิชาการแก่สังคม

ผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความเห็นสอดคล้องว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความเหมาะสมมากที่สุดที่จะจัดบริการวิชาการแก่สังคม โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ การจัดเพื่อช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาความเป็นอยู่ของสังคม (ค่า Md = 4.71 และ 4.59 ; ค่า IR = 1.05 และ 1.12 ตามลำดับ) และเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการไปสู่สังคมภายนอกมหาวิทยาลัย (ค่า Md = 4.67

และ 4.79 ; ค่า IR = 0.31 และ 0.81 ตามลำดับ) ส่วนวัตถุประสงค์ที่ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่า เหมาะสมในระดับมากรองลงมา ได้แก่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ควรจัดบริการวิชาการแก่สังคม เพื่อให้อาจารย์ได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ และนำความรู้ไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสังคม เพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ให้คุ้มค่า เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย (ค่า Md = 4.21 4.17 4.00 และ 4.10 4.17 4.06 ; ค่า IR = 1.14 0.92 1.16 และ 1.07 0.92 1.17 ตามลำดับ)

ส่วนการบริการวิชาแก่สังคมเพื่อเป็นการหารายได้ให้กับมหาวิทยาลัยนั้น ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า เหมาะสมปานกลางไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า Md = 2.81 และ 2.80 ; ค่า IR = 1.20 และ 1.30 ตามลำดับ)

ข. ผู้รับบริการ

1. เฉพาะผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหง ควรจัดบริการวิชาการแก่สังคม โดยจำกัดคุณสมบัติของผู้รับบริการ ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญรวมมีความเห็นในระดับพอควร (ค่า Md = 3.61 และ 3.40 ; ค่า IR = 1.34 และ 1.44 ตามลำดับ) ซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมกว่าการจัดบริการวิชาการแก่สังคม ให้แก่บุคคลทั่วไปโดยไม่จำกัดคุณสมบัติของผู้รับบริการ เพราะผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องไม่ถึงเกณฑ์ (ค่า Md = 4.00 และ 3.50 ; ค่า IR = 1.88 และ 1.62 ตามลำดับ)

2. เมื่อแยกพิจารณาเฉพาะคุณสมบัติของผู้รับบริการ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นดังนี้

ตามถิ่นที่อยู่ ผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะมหาวิทยาลัยรามคำแหง เห็นสอดคล้องว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความเหมาะสมมากที่จะจัดบริการวิชาการแก่สังคมให้กับบุคคลในเขตกรุงเทพมหานคร (ค่า Md = 3.81 และ 3.83 ; ค่า IR = 1.14 และ 0.95 ตามลำดับ)

ส่วนการจัดให้กับบุคคลในเขตชนบทผู้เชี่ยวชาญรวมมีความเห็นสอดคล้องไม่ถึงเกณฑ์ (ค่า Md = 3.94 และ 4.00 ; ค่า IR = 1.64 และ 1.37

ตามลำดับ)

ตามหน่วยงานที่สังกัด ทั้งผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความเห็นสอดคล้องว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความเหมาะสมตามลำดับที่ควรจัดบริการวิชาการแก่สังคม ให้กับทั้งบุคลากรของหน่วยงานเอกชน ช่างราชการ และบุคลากรของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ (ค่า Md = 3.91 3.85 3.70 และ 3.96 3.92 3.75 ; ค่า IR = 0.93 1.04 1.15 และ 0.77 0.83 0.96 ตามลำดับ)

ตามระดับการศึกษา ทั้งผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความเห็นสอดคล้องว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรจัดบริการวิชาการแก่สังคม ให้กับผู้ที่คอยโอกาสทางการศึกษาหรือผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนมากที่สุด (ค่า Md = 4.75 และ 4.73 ; ค่า IR = 0.94 และ 1.02 ตามลำดับ) ส่วนผู้ที่มีความรู้ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีที่อยู่ในระบบโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่ามีความเหมาะสมมากรองลงมา (ค่า Md = 3.65 และ 3.86 ; ค่า IR = 1.28 และ 1.02 ตามลำดับ)

แต่ผู้ที่จบปริญญาตรีขึ้นมา ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่า มีความเหมาะสมปานกลางไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า Md = 3.17 และ 3.20 ; ค่า IR = 1.40 และ 1.20 ตามลำดับ)

ตามสถานะภาพทางบ้านอาชีพ ทั้งผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความเห็นสอดคล้องว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความเหมาะสมตามลำดับที่ควรจัดบริการวิชาการแก่สังคม ให้กับทั้งผู้ที่กำลังหางานทำ และผู้ที่มิได้อยู่แล้ว (ค่า Md = 4.07 3.97 และ 4.00 3.83 ; ค่า IR = 1.48 1.05 และ 1.34 0.95 ตามลำดับ)

ตามความเหมาะสมอื่น ๆ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหง ควรจัดบริการวิชาการแก่สังคม ให้กับครูหรือผู้ที่ทำหน้าที่ให้ความรู้ และบัณฑิตหรือศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยรามคำแหง (ค่า Md = 4.43 4.08 และ 4.50 4.00 ; ค่า IR = 1.07 1.32 และ 1.12 1.34 ตามลำดับ)

ส่วนการบริการวิชาการให้กับผู้นำท้องถิ่นผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความเห็นสอดคล้องไม่ถึงเกณฑ์ (ค่า Md = 4.28 และ 4.30 ; ค่า IR = 1.48 และ 1.61 ตามลำดับ) และนักศึกษาที่ไม่สามารถจบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า เหมาะสมปานกลางไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า Md = 3.35 และ 3.33 ; ค่า IR = 1.51 และ 1.34 ตามลำดับ)

3. ผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความเห็นสอดคล้องว่า มีความเหมาะสมมากที่สุดตามลำดับ ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ควรจัดบริการวิชาการแก่สังคม เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดการพัฒนาในท่านต่าง ๆ ทั้งนี้คือ ในด้านทัศนคติและความคิดเห็นที่ถูกท้อทงตัวเองและสังคมส่วนรวม ในด้านความรู้ที่ทันกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ในด้านจริยธรรมและคุณธรรม ในด้านความกระตือรือร้นและสามารถที่พึ่งตนเองได้ (ค่า Md = 4.67 4.62 4.62 4.56 และ 4.59 4.59 4.59 4.50 ; ค่า IR = 0.99 0.98 1.06 1.07 และ 1.05 0.99 1.12 1.12 ตามลำดับ)

ก. งบประมาณ

1. ทั้งผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความเห็นสอดคล้องว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรมีนโยบายเกี่ยวกับการหางบประมาณในการบริการวิชาการแก่สังคมด้วยวิธีการดังนี้ การบริการวิชาการแก่สังคมควรเป็นโครงการที่เลี้ยงตัวเองได้ โดยมีบางโครงการต้องคิกค่าบริการจากผู้รับบริการ การหาแหล่งทุนจากองค์กรในประเทศ หรือต่างประเทศ การใช้งบประมาณรายได้บางส่วนเข้าธนาคาร เพื่อเป็นกองทุนแล้วนำออกมาใช้ในการให้บริการ (ค่า Md = 4.32 3.97 3.97 3.92 และ 4.25 4.00 4.00 3.75 ; ค่า IR = 1.28 0.88 0.88 1.42 และ 1.25 1.00 0.84 1.48 ตามลำดับ)

ส่วนวิธีการขอเงินงบประมาณแผ่นดิน 1-2 % ของงบประมาณอุดมศึกษา ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า เหมาะสมปานกลางไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า Md = 3.21 และ 3.17 ; ค่า IR = 1.32 และ 0.17 ตามลำดับ)

2. ผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความเห็นสอดคล้องว่าทั้งคณะ/สำนักและหน่วยงานกลางในการบริการวิชาการแก่สังคม ควรจะเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องงบประมาณ (ค่า Md = 3.92 และ 3.90 ; ค่า IR = 1.29 และ 0.97)

ส่วนการให้หน่วยงานกลางรับผิดชอบงบประมาณนั้น ผู้เชี่ยวชาญรวมมีความเห็นสอดคล้องไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า Md = 3.90 และ 3.63 ; ค่า IR = 1.67 และ 1.32 ตามลำดับ) และการให้คณะ/สำนักต่าง ๆ รับผิดชอบในเรื่องงบประมาณ เป็นเอกเทศผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า Md = 3.67 4.30 ; ค่า IR = 2.50 และ 1.64 ตามลำดับ)

3. ในกรณีโครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่ไม่มีรายได้นั้น ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า ผู้จัดบริการสามารถของงบประมาณได้ครั้งนี้ รูปแบบแรกคณะ/สำนักต่าง ๆ ควรจัดทำโครงการหรือแผนงานล่วงหน้าประจำปี และตั้งงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ กับรูปแบบที่ให้ผู้ดำเนินโครงการทำโครงการเสนออธิการ เพื่อขออนุมัติจากมหาวิทยาลัยมาดำเนินการเมื่อมีการบริการในแต่ละครั้ง แต่รูปแบบแรกมีความเหมาะสมมากกว่า (ค่า Md = 4.39 3.58 และ 4.50 3.50 ; ค่า IR = 1.10 1.43 และ 1.06 1.46 ตามลำดับ)

ส่วนรูปแบบที่ให้ผู้ดำเนินโครงการของงบประมาณจากหน่วยงานกลางเพื่อบริการวิชาการแก่สังคม ทั้งผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความเห็นสอดคล้องไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า Md = 3.90 3.67 ; ค่า IR = 1.92 และ 1.57 ตามลำดับ)

4. ในกรณีที่โครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่มีรายได้สุทธิจากการบริการวิชาการแก่สังคม ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหง ควรจัดสรรงบประมาณดังนี้

ถ้าคณะ/สำนักต่าง ๆ จัดบริการวิชาการแก่สังคมและรายได้สุทธิไม่เกิน 10,000 บาท ให้จัดสรรเงินรายได้สุทธิทั้งหมดเป็นเงินทุนคณะ/สำนักที่จัด (ค่า Md = 4.21 และ 4.40 ; ค่า IR = 1.14 และ 1.04 ตามลำดับ) แต่ถ้าเงินรายได้สุทธิ

เกิน 10,000 บาท ให้จัดสรรเงินรายไ้สุทธิร้อยละ 15 ของส่วนที่เกิน 10,000 บาท นำส่งกองคลังเป็นรายไ้ของมหาวิทยาลัย ส่วนที่เหลือให้เป็นเงินทุนคณะ/สำนักที่จัดบริการ (ค่า Md = 3.83 และ 3.95 ; ค่า IR = 0.33 และ 0.91 ตามลำดับ)

ถ้าโครงการที่หน่วยงานกลางเป็นผู้จัดเอง รายไ้สุทธิควรเป็นทุนของหน่วยงานกลาง (ค่า Md = 4.07 และ 3.94 ; ค่า IR = 1.13 และ 1.20 ตามลำดับ)

ส่วนกรณีที่คณะ/สำนักต่าง ๆ จัดบริการและรายไ้สุทธิเกิน 10,000 บาท ให้จัดสรรรายไ้สุทธิ ร้อยละ 15 ของส่วนที่เกิน 10,000 บาท ให้หน่วยงานกลาง ส่วนที่เหลือเป็นทุนคณะ/สำนักที่จัด ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่า เหมาะสมปานกลางไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า Md = 3.17 และ 3.00 ; ค่า IR = 1.40 และ 1.00 ตามลำดับ)

5. ในกรณีที่โครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่มีรายรับจากการบริการ และหากรายจ่ายเหนือรายรับ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า ควรให้หน่วยงานกลางรับผิดชอบ (ค่า Md = 3.79 และ 3.75 ; ค่า IR = 1.50 และ 0.43 ตามลำดับ)

ส่วนวิธีการขออนุมัติเป็นกรณีพิเศษจากอธิการบดี เพื่อขอเบิกจากงบรายไ้ของมหาวิทยาลัยมาชดเชยจนสมดุลกับรายจ่าย และวิธีให้ขอเงินทุนคณะมาเพิ่มรายรับจนสมดุลกับรายจ่าย ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า เหมาะสมพอควรไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า Md = 3.08 2.97 และ 3.07 2.95 ; ค่า IR = 1.39 1.02 และ 0.56 0.46 ตามลำดับ) แต่ในกรณีที่คณะ/สำนักไม่มีทุนและให้ประชาชนโครงการและคณะกรรมการดำเนินโครงการร่วมกันรับผิดชอบ เป็นวิธีที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่า มีความเหมาะสมน้อย (ค่า Md = 2.28 และ 2.36 ; ค่า IR = 1.75 และ 0.94 ตามลำดับ)

ค่านการวางแผนงานการบริการวิชาการแก่สังคม

ก. โครงสร้างและหน้าที่ขององค์กรที่ให้บริการวิชาการแก่สังคม

1. ทั้งผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

มีความเห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรมืองค์กรกลางในการบริการวิชาการแก่สังคม เช่น ศูนย์บริการวิชาการแก่สังคม หรือสำนักบริการวิชาการแก่สังคม (ค่า Md = 4.56 และ 4.17 ; ค่า IR = 1.34 และ 1.58 ตามลำดับ) (รูปแบบนี้จัดว่าเหมาะสมกว่าทุกรูปแบบ เพราะถึงแม้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความสอดคล้องต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.99 และผลต่างของมัชฌิมาและฐานนิยมไม่เกิน 1.00)

ส่วนกรณีที่มีทั้งหน่วยงานกลางและคณะเดียวกัน ก็มีการดำเนินการโดย คณะ/สำนักอื่น ๆ ค่อย และกรณีที่ทำเนิการโดยคณะ/สำนักที่ต่าง ๆ เป็นเอกเทศ ไม่จำเป็นต้องมีหน่วยงานกลาง ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า เหมาะสมปานกลาง ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า Md = 3.32 2.72 และ 3.28 2.93 ; ค่า IR = 1.55 1.92 และ 1.38 1.83 ตามลำดับ)

2. ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความเห็นว่า หน่วยงานกลาง ควรมีฐานะเป็นศูนย์บริการวิชาการแก่สังคม และผู้เชี่ยวชาญรวมเห็นว่า มีความเหมาะสมปานกลาง แต่ค่ามัชฌิมาไม่ต่ำกว่า 3.00 จัดว่าเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกว่ารูปแบบอื่น ๆ (ค่า Md = 3.50 และ 3.28 ; ค่า IR = 1.14 และ 1.33 ตามลำดับ)

ส่วนฐานะเทียบเท่าคณะ/สำนัก/สถาบัน ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า เหมาะสมมาก แต่ค่าความสอดคล้องไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า Md = 3.92 และ 3.83 ; ค่า IR = 2.13 และ 1.67 ตามลำดับ)

สำหรับฐานะอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมา ได้แก่ เป็นโครงการทดลองเฉพาะกิจในระยะเริ่มต้น มีฐานะเทียบเท่าแผนกบริการวิชาการแก่สังคม มีฐานะเป็นเพียงคณะกรรมการทำงาน ซึ่งไม่ใช่องค์กรถาวร ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า เหมาะสมต่ำ (ค่า Md = 1.93 1.56 1.37 และ 1.56 1.75 1.44 ; ค่า IR = 2.18 1.32 1.21 และ 1.42 1.63 1.28 ตามลำดับ)

3. หน่วยงานกลางควรขึ้นอยู่กับหน่วยงานใดนั้นไม่มีข้อใดที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีความเหมาะสมสูง และค่ามัชฌิมาไม่ถึง 3.5 มีเพียงระดับปานกลาง คือ

ผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความเหมาะสมปานกลาง ที่หน่วยงานกลางควรขึ้นอยู่กับรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและ
 ปิภอมรม (ค่า Md = 3.00 และ 3.33 ; ค่า IR = 1.31 และ 2.21 ตามลำดับ)
 (รูปแบบนี้จึงถือว่าเหมาะสมที่สุดในข้อนี้ เพราะเป็นข้อที่มีความซับซ้อนไม่ต่ำกว่า 3.00 และ
 ถึงแม้ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เกิน
 1.99 แต่ค่าผลต่างระหว่างมัชฌิมและฐานนิยมมีค่า 0.50 ซึ่งไม่เกิน 1.00)

ส่วนการที่หน่วยงานกลางควรมีรองอธิการบดีหรือผู้อำนวยการ
 หน่วยงานกลางโดยเฉพาะ และขึ้นโดยตรงกับอธิการบดีนั้น ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม
 มีความเห็นว่า เหมาะสมปานกลางเช่นกัน แต่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้อง
 ทำ (ค่า Md = 3.36 และ 3.38 ; ค่า IR = 2.31 และ 2.31 ตามลำดับ)

ส่วนรูปแบบอื่น ๆ คือ ขึ้นโดยตรงต่อรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
 ขึ้นโดยตรงต่อรองอธิการบดีฝ่ายทั่วไป ขึ้นโดยตรงต่อผู้อำนวยการสำนักบริการทดสอบ
 และประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่า มีความเหมาะสมทำ (ค่า Md = 2.36
 1.37 1.31 และ 2.38 1.21 1.27 ; ค่า IR = 1.76 1.07 1.27 และ
 1.90 0.84 1.19 ตามลำดับ)

4. ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า หน่วยงานกลางมีความ-
 เหมาะสมมากที่สุด ที่จะมีเจ้าหน้าที่ธุรการประจำ (ค่า Md = 4.82 และ 4.73 ;
 ค่า IR = 0.74 และ 0.96 ตามลำดับ) นอกจากนี้ที่เหมาะสมในระดับรองลงมา
 ได้แก่ ควรมีคณะกรรมการประจำคณะ/สำนักสัคเปลี่ยนตามวาระ วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ
 เชิญมาจากคณะ/สำนักมาร่วมในโครงการต่าง ๆ ตามความจำเป็น มีที่ปรึกษามาจาก
 หน่วยงานภายนอกที่เคยทำงานกันมาก่อน (ค่า Md = 4.40 4.29 3.92 และ
 4.14 4.15 3.94 ; ค่า IR = 1.21 1.03 1.26 และ 1.25 0.92
 1.22 ตามลำดับ)

ส่วนการที่หน่วยงานกลางควรมีผู้อำนวยการประจำสำนักเป็น
 ประธานกรรมการ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องไม่ถึงเกณฑ์ (ค่า
 Md = 4.17 และ 3.86 ; ค่า IR = 1.60 และ 2.21 ตามลำดับ) และการที่
 จะมีวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญประจำหน่วยงานกลางโดยไม่อาศัยคณะ/สำนัก ผู้เชี่ยวชาญ

ทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่า มีความเหมาะสมค่า (ค่า $Md = 1.93$ และ 1.88 ; ค่า $IR = 1.98$ และ 1.83 ตามลำดับ)

5. ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า หน่วยงานกลางมีความเหมาะสมมากและมากที่สุดทุกข้อ ที่ควรจะทำหน้าที่ดังนี้ วางแผนงานและทำโครงการ ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย วิจัยประเมินผลและติดตามผลการบริการวิชาการแก่สังคม ค่าเงินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่สังคม เช่น รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จัดทำเอกสาร เป็นต้น ให้บริการวิชาการแก่สังคม ในวิชาที่นอกเหนือจากคณะ/สำนักจัด จักวางระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ โดยปกติของอาจารย์ (ค่า $Md = 4.78$ 4.70 4.69 4.69 4.69 4.30 และ 4.79 4.56 4.56 4.65 4.65 4.65 ; ค่า $IR = 0.89$ 1.02 0.98 0.98 1.03 1.26 และ 0.80 1.12 0.97 0.97 1.07 1.47 ตามลำดับ)

6. ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องทั้ง 2 กลุ่ม ว่า มีความเหมาะสมมากที่คณะ/สำนักต่าง ๆ ควรมีคณะกรรมการบริการวิชาการแก่สังคม ประจำคณะ/สำนัก (ค่า $Md = 4.30$ และ 4.50 ; ค่า $IR = 1.34$ และ 1.33 ตามลำดับ) และเห็นว่าคณะกรรมการดังกล่าวควรมีหน้าที่ประสานงานระหว่างคณะ/สำนักกับหน่วยงานกลาง หรือกับมหาวิทยาลัยโดยตรง ในกรณีที่ไม่ใช่หน่วยงานกลาง และมีหน้าที่พิจารณาโครงการที่จัดโดยคณะ/สำนักของตน (ค่า $Md = 4.30$ 4.23 และ 4.38 4.25 ; ค่า $IR = 1.37$ 1.30 และ 1.19 1.25 ตามลำดับ)

ข. ขั้นตอนของแผนดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคม

1. ผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เห็นว่า มีความเหมาะสมมากที่สุดที่ผู้ที่ทำหน้าที่ในการวางแผนงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ควรเป็นทั้งคณะ/สำนักต่าง ๆ ร่วมกับหน่วยงานกลางในระดัมหาวิทยาลัย แต่ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยไม่ถึงเกณฑ์ (ค่า $Md = 4.25$ และ 4.00 ; ค่า $IR = 1.37$ และ 1.63 ตามลำดับ) (ในข้อนี้เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกว่าข้ออื่น ๆ เพราะถึงแม้ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความเห็นสอดคล้องไม่ถึงเกณฑ์ แต่ก็มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.99)

ส่วนรูปแบบที่ให้หน่วยงานกลางรับผิดชอบในการวางแผนงาน ฝ่ายเดียว ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องต่ำ (ค่า Md = 4.19 และ 3.92 ; ค่า IR = 2.27 และ 2.33 ตามลำดับ) ส่วนการที่ให้คณะ/สำนักรับผิดชอบ อย่างเดียว ผู้เชี่ยวชาญรวมมีความเห็นสอดคล้องไม่ถึงเกณฑ์ (ค่า Md = 4.11 และ 4.29 ; ค่า IR = 1.92 และ 1.30 ตามลำดับ)

2. ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ลำดับชั้นของแผนดำเนินงานการบริการ วิชาการแก่สังคม ควรเป็นดังนี้ คือ เริ่มด้วยศึกษาความพร้อมของมหาวิทยาลัยก่อน สำรวจความต้องการของสังคม กำหนดนโยบาย วางแผนดำเนินงาน ดำเนินงานตาม ขั้นตอนที่วางไว้ ประเมินผล

ค. การประสานงานการบริการวิชาการแก่สังคมระหว่างหน่วยงานภายนอก

ผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เห็นว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรมีการประสานงานเพื่อจัดบริการวิชาการ แก่สังคม ร่วมกับหน่วยงานภายนอกในโครงการใหญ่ ๆ (ค่า Md = 4.62 และ 4.59 ; ค่า IR = 0.98 และ 0.99 ตามลำดับ) และควรมีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือในค่าน้ำขมูล ชำสาร ทรัพยากร รวมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (ค่า Md = 4.56 และ 4.59 ; ค่า IR = 0.99 และ 0.99 ตามลำดับ)

ส่วนการที่จะอาศัยทวิวงมหาวิทยาลัย เป็นหน่วยงานกลางในการประสานงาน ระหว่างมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในเรื่องเกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่สังคม ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า เหมาะสมปานกลางไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า Md = 3.00 และ 2.95 ; ค่า IR = 0.94 และ 0.91 ตามลำดับ)

ค่านการดำเนินงานการบริการวิชาการแก่สังคม

ก. ผู้ให้บริการวิชาการแก่สังคม

1. ผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความเห็นสอดคล้องสูงและสูงมาก ที่เห็นว่า ผู้ที่ให้บริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย รามคำแหง ควรจะเป็นอาจารย์มากที่สุด (ค่า Md = 4.88 และ 4.88 ; ค่า

IR = 0.63 และ 0.63 ตามลำดับ) ผู้ที่เหมาะสมรองลงมา ได้แก่ นักวิชาการ เช่น บรรณารักษ์ โสภิตศึกษา (ค่า Md = 4.23 และ 4.23 ; ค่า IR = 1.09 และ 1.02 ตามลำดับ)

ส่วนผู้ให้บริการที่เป็นผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยอื่น หรือหน่วยงาน ภายนอกมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความเห็นว่า เหมาะสมปานกลางต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า Md = 3.70 และ 3.39 ; ค่า IR = 1.26 และ 1.11 ตามลำดับ) และผู้ให้บริการที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า เหมาะสมปานกลางไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า Md = 2.77 และ 2.80 ; ค่า IR = 1.45 และ 1.13 ตามลำดับ)

2. ผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหง ควรจะมีวิสัยทัศน์ให้อาจารย์มาร่วมมือในการบริการวิชาการแก่ สังคม ด้วยวิธีการเหล่านี้มากที่สุด คือ มีแผนงานและนโยบายที่เด่นชัด เปิดโอกาสให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการบริการวิชาการแก่สังคมมากขึ้น ลดอคติและการเมือง ผู้บริหาร ให้ความสำคัญและให้เสรีภาพแก่ผู้ปฏิบัติพร้อมทั้งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น พาหนะ วัสดุอุปกรณ์ เงินงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินการ (ค่า Md = 4.90 4.71 4.71 4.56 และ 4.91 4.59 4.83 4.67 ; ค่า IR = 0.60 1.00 0.96 1.03 และ 0.59 1.12 0.67 0.95 ตามลำดับ) ส่วนวิธีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงเพื่อให้อาจารย์ทราบว่า จะมีบริการวิชาการแก่สังคมเรื่องใด และขอความร่วมมือจากอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญรวมมีความเห็นว่า เหมาะสมมากที่สุดแต่ผู้เชี่ยวชาญจาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง เห็นว่า มีความเหมาะสมมาก (ค่า Md = 4.50 และ 4.41 ; ค่า IR = 1.04 และ 0.99 ตามลำดับ)

ส่วนวิสัยทัศน์ที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่า มีความเหมาะสม ระดั้มาก รองลงมา ได้แก่ ยกย่องประกาศเกียรติคุณหรือมอบโล่ให้แก่อุ้ให้บริการ วิชาการแก่สังคม สัมมนาอภิปรายกระตุ้นให้อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจ เห็นความ สำคัญและร่วมมือทางค่านบริการวิชาการแก่สังคม พิจารณาความดีความชอบให้แก่ผู้ให้ บริการ ตักภาระงานมาอย่างที่ไม่จำเป็นของอาจารย์ลง เพื่อให้มีเวลาดำเนินการมากขึ้น ให้ขอเป็นผลงานวิชาการเทียบเท่ากับงานวิจัยได้ ให้ค่าตอบแทนเป็นที่พอใจแก่ผู้ให้บริการ

(ค่า $M_d = 4.23$ 4.19 4.09 4.00 3.97 3.96 และ 4.25 4.06
4.00 3.79 3.92 3.79 ; ค่า $IR = 1.09$ 1.20 0.91 1.13 0.79
1.27 และ 1.25 1.17 0.84 1.43 0.83 1.50 ตามลำดับ)

สำหรับวิธีจูงใจโดยการกำหนดเป็นระเบียบว่าการของผลงานทาง
วิชาการ ต้องผ่านงานบริการวิชาการแก่สังคมมาก่อน เป็นวิธีที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม
มีความเห็นว่า เหมาะสมปานกลางไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า $M_d = 3.40$ และ
3.38 ; ค่า $IR = 1.39$ และ 1.32 ตามลำดับ) และวิธีการที่อาศัยกฎระเบียบ
บังคับ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องไม่ถึงเกณฑ์ (ค่า $M_d = 3.38$
และ 3.63 ; ค่า $IR = 1.69$ และ 1.55 ตามลำดับ)

ข. เนื้อหาในการบริการวิชาการแก่สังคม

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรจัด
บริการในเนื้อหาต่าง ๆ ดังนี้ คือ กฎหมาย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มนุษยศาสตร์-
และสังคมศาสตร์ คำนศิลป์วัฒนธรรม การใช้ห้องสมุด (ค่า $M_d = 4.37$ 4.12
4.07 3.96 3.61 และ 4.40 4.28 4.17 4.00 3.67 ; ค่า $IR = 1.05$
1.21 1.13 1.23 1.48 และ 1.04 1.16 1.18 1.00 1.44 ตามลำดับ)

ส่วนในเนื้อหาทุก ๆ วิชาที่มีการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยรามคำแหง
และประยุกต์ให้ใช้ได้กับสภาพแวดล้อมที่แท้จริง เนื้อหาในค่านคณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์
และเนื้อหาทางค่านศาสนา ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความเห็นสอดคล้อง
ไม่ถึงเกณฑ์ (ค่า $M_d = 4.32$ 4.10 3.80 และ 4.06 4.30 3.93 ; ค่า
 $IR = 1.28$ 1.50 1.50 และ 1.67 1.61 1.57 ตามลำดับ) นอกจากนั้น
ค่านอุปโลก-บริโลก ผู้เชี่ยวชาญรวมมีความเห็นสอดคล้องไม่ถึงเกณฑ์ (ค่า $M_d = 4.06$
และ 4.13 ; ค่า $IR = 1.57$ และ 1.29 ตามลำดับ)

ค. วิธีการให้บริการวิชาการแก่สังคม

1. ทั้งผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
มีความเห็นว่า ขั้นตอนของการบริการวิชาการแก่สังคมทำได้ 2 วิธี คือ วิธีแรกผู้ดำเนิน
โครงการ เสนอโครงการผ่านคณะ/สำนักที่สังกัดก่อนและเสนอต่อที่ประชุมมหาวิทยาลัย

(ค่า Md = 4.45 และ 4.64 ; ค่า IR = 1.25 และ 1.07 ตามลำดับ) อีกวิธีหนึ่ง คือ ผู้ดำเนินโครงการเสนอโครงการผ่านคณะ/สำนักที่สังกัดก่อนและเสนอโครงการต่อหน่วยงานกลาง เพื่อประสานงานอำนวยความสะดวก และดำเนินการต่อไปในระดับมหาวิทยาลัย (ค่า Md = 3.93 และ 3.69 ; ค่า IR = 1.21 และ 1.48 ตามลำดับ)

ส่วนวิธีให้ผู้ดำเนินโครงการเสนอโครงการต่อหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณานั้น ผู้เชี่ยวชาญรวมมีความเห็นสอดคล้องไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า Md = 3.86 และ 3.75 ; ค่า IR = 1.56 และ 1.48 ตามลำดับ) และอีกวิธีหนึ่ง คือ ให้ผู้ดำเนินโครงการเสนอโครงการต่อมหาวิทยาลัยโดยตรงนั้น ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า เหมาะสมปานกลางไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า Md = 3.08 และ 2.94 ; ค่า IR = 1.48 และ 1.33 ตามลำดับ)

2. ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรดำเนินงานจัดบริการวิชาการแก่สังคมได้ทั้ง 2 วิธี คือ จัดตามความต้องการของสังคมเป็นหลัก และประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยให้ตรงกับความต้องการของสังคม (ค่า Md = 4.27 และ 4.17 ; ค่า IR = 1.19 และ 1.18 ตามลำดับ) กับจัดตามความพร้อมของคณะหรือสำนักเสนอโครงการผ่านชั้นตอนต่อมหาวิทยาลัย (ค่า Md = 4.11 และ 4.14 ; ค่า IR = 0.87 และ 0.71 ตามลำดับ)

ส่วนวิธีที่จัดตามนโยบายของมหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยรามคำแหงสั่งการให้คณะ/สำนักดำเนินการนั้น ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า เหมาะสมปานกลางไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า Md = 3.10 และ 3.00 ; ค่า IR = 1.69 และ 1.53 ตามลำดับ)

3. ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่า รูปแบบกิจกรรมของการบริการวิชาการแก่สังคมที่เหมาะสมมากที่สุดที่มหาวิทยาลัยควรจัด คือ เปิดอบรมระยะสั้น และสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (ค่า Md = 4.82 4.56 และ 4.83 และ 4.50 ; ค่า IR = 0.72 1.07 และ 0.67 1.12 ตามลำดับ) ส่วนวิธีการเปิดหลักสูตรโครงการศึกษาต่อเนื่อง ผู้เชี่ยวชาญรวมเห็นว่า เหมาะสมมากที่สุดแต่ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัย

รวมค่าแห่ง เห็นว่า มีความเหมาะสมระดั้มาก (ค่า $M_d = 4.71$ และ 4.06 ; $IR = 1.28$ และ 1.17 ตามลำดับ)

ส่วนรูปแบบกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่า มีความสำคัญในระดั้มาก ได้แก่ ให้ความรู้โดยผ่านสื่อวิทยุและโทรทัศน์ ปรับปรุงการเรียนการสอนทางไกลให้มีรูปแบบและเนื้อหา เป็นการบริการวิชาการแก่สังคมด้วย ทำเป็น วิ.คิ.โอ. สำเร็จรูป ออกไปบริการวิชาการแก่สังคมนอกมหาวิทยาลัยรวมค่าแห่ง ศึกษาเฉพาะเรื่อง (ค่า $M_d = 4.42$ 4.33 4.14 4.00 3.93 และ 4.30 4.23 4.08 3.90 3.90 ; ค่า $IR = 1.17$ 1.21 1.14 0.94 1.17 และ 1.08 1.02 0.83 1.07 1.10 ตามลำดับ)

สำหรับการให้ความรู้โดยผ่านวารสารรวมค่าแห่ง ผู้เชี่ยวชาญจาก มหาวิทยาลัยรวมค่าแห่ง เห็นว่า เหมาะสมปานกลางไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า $M_d = 3.60$ และ 3.41 ; ค่า $IR = 1.31$ และ 1.12 ตามลำดับ) และกิจกรรมการให้คำปรึกษา การใช้เสียงตามสายในมหาวิทยาลัยรวมค่าแห่ง เพื่อให้บริการวิชาการแก่สังคม บริการตอบปัญหาต่าง ๆ ทางโทรศัพท์ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่า มีความเหมาะสมปานกลางไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า $M_d = 3.42$ 3.36 3.05 และ 3.32 2.70 2.90 ; ค่า $IR = 1.64$ 1.80 1.88 และ 1.39 1.30 1.15 ตามลำดับ)

ก. การติดตามผลและประเมินผล

ก. การประเมินผลระดั้มโครงการ

1. ทั้งผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรวมค่าแห่ง มีความเห็นว่ มีความเหมาะสมที่สุดที่มหาวิทยาลัยรวมค่าแห่งควรมีการประเมินผลในแต่ละโครงการ (ค่า $M_d = 4.74$ และ 4.82 ; ค่า $IR = 0.99$ และ 0.73 ตามลำดับ)

2. ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่า ผู้ประเมินผลโครงการควรเป็นบุคคลต่อไปนี้ คือ กรรมการภายในโครงการร่วมกับกรรมการภายนอกโครงการที่มาจาก

มหาวิทยาลัยรามคำแหง บุคคลที่ทำหน้าที่ประเมินผลจากหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่บริการวิชาการแก่สังคม และเจ้าของโครงการหรือคณะกรรมการบริหารโครงการ (ค่า $Md = 4.21$ 3.97 3.94 และ 4.17 4.00 3.50 ; ค่า $IR = 1.14$ 1.07 0.99 และ 0.92 1.00 0.84 ตามลำดับ)

3. ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า วิธีการเหมาะสมมากที่สุด ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรใช้ในการประเมินโครงการ ได้แก่ ประเมินผลทุกขั้นตอน ทั้งระยะแรกเริ่มโครงการ และสิ้นสุดโครงการ (ค่า $Md = 4.56$ และ 4.59 ; ค่า $IR = 1.25$ และ 1.35 ตามลำดับ) ส่วนรูปแบบอื่น ๆ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่า เหมาะสมในระดับมาก ซึ่งได้แก่ การติดตามผลว่าผู้รับบริการนำเรื่องที่ได้รับบริการ ไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ประเมินผลว่าผู้รับบริการได้รับความรู้จากการบริการ เพียงใด ประเมินผลโดยยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ประเมินทัศนคติและความพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อโครงการ ประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ และประเมินผลสำเร็จของโครงการโดยใช้แบบสอบถาม (ค่า $Md = 4.26$ 4.15 4.13 4.06 3.86 3.58 และ 4.17 4.04 4.10 3.95 3.95 3.64 ; ค่า $IR = 1.00$ 0.96 1.01 0.97 1.25 1.21 และ 0.92 0.77 1.07 0.91 0.91 1.30 ตามลำดับ)

ข. การประเมินผลระดับงานการบริการวิชาการแก่สังคม

1. ทั้งผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความเห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความเหมาะสมมากที่สุดที่จะมีการประเมินผลบทบาทงานการบริการวิชาการแก่สังคม (ค่า $Md = 4.67$ และ 4.59 ; ค่า $IR = 0.99$ และ 1.05 ตามลำดับ)

2. ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า ผู้ประเมินผลงานการบริการวิชาการแก่สังคม ควรเป็นผู้ประเมินผลภายในมหาวิทยาลัย และภายนอกมหาวิทยาลัยรามคำแหง กรรมการเฉพาะกิจที่มหาวิทยาลัยตั้งขึ้น และหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่บริการวิชาการแก่สังคม (ค่า $Md = 4.21$ 4.07 3.97 และ 4.25 3.95 3.91 ; ค่า $IR = 1.14$ 1.13 0.81 และ 1.25 0.91 0.92 ตามลำดับ)

ส่วนผู้ประเมินผลที่เป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยรามคำแหงร่วมกับหน่วยงานกลาง ที่รับผิดชอบการบริการวิชาการแก่สังคม ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่เหมาะสมในระดับปานกลางไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า $M_d = 3.30$ และ 3.00 ; ค่า $IR = 1.50$ และ 1.00 ตามลำดับ)

3. ส่วนวิธีการประเมินผลงานการบริการวิชาการแก่สังคม ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่า มีความเหมาะสมมากที่สุดควรเป็นวิธีการดังนี้ คือ กำหนดแผนงานที่เด่นชัดและประเมินเป็นระยะ ๆ ประเมินข้อบกพร่องและเพิ่มประสิทธิภาพของแผนงาน ทำการประเมินผลทุกสิ้นปี นำผลจากการประเมินโครงการมาสรุปเป็นการประเมินผลสำเร็จของแผนงาน ประเมินผลแผนงานโดยจัดสัมมนาบทบาทของมหาวิทยาลัยในด้านการบริการวิชาการแก่สังคม (ค่า $M_d = 4.28$ 4.25 4.25 4.06 3.96 และ 4.07 4.23 4.14 3.96 3.83 ; ค่า $IR = 1.48$ 1.04 1.07 0.83 1.25 และ 1.46 0.84 0.99 0.77 1.22 ตามลำดับ)

ส่วนวิธีการประเมินผลแผนงานทุก ๆ 3-5 ปี ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า $M_d = 3.86$ และ 3.64 ; ค่า $IR = 1.56$ และ 1.43 ตามลำดับ)

อภิปรายผล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิค อี ดี เอฟ อาร์ (EDFR) ซึ่งเป็นวิธีวิจัยที่ใช้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นหลักในการแก้ปัญหาตามประเด็นคำถาม และการวิจัยมีลักษณะสอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงตามประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญมากกว่าอาศัยหลักทฤษฎี ดังนั้นเพื่อให้การอภิปรายเป็นไปอย่างกว้างขวาง จึงได้นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบสุดท้ายของการวิจัยในครั้งนี้มาอภิปรายประกอบด้วย

ค่านโยบายและจุดมุ่งหมาย

ก. วัตถุประสงค์ของการบริการวิชาการแก่สังคม

การที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงควรจัดบริการวิชาการ

แก่สังคม เพื่อวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ เพื่อช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาความเป็นอยู่ของสังคม และเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการไปสู่สังคมภายนอก เพื่อช่วยให้อาจารย์ได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์มาปรับปรุงการสอน และเพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่า รวมทั้งเพื่อเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงให้กับมหาวิทยาลัยด้วยนั้น เป็นวัตถุประสงค์ที่เหมาะสม และตรงกับแนวความคิดโดยทั่วไปของการจัดบริการวิชาการแก่สังคม ดังเช่นจากรายงานการสัมมนาเรื่องภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง ใค้แนะแนวทาง ในการให้บริการวิชาการแก่สังคมควรมุ่งเพื่อสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาสังคม และควรถือหลักการให้และการรับ (ทรวงมหาวิทยาลัย ม.ป.ป. : 11)

ส่วนวัตถุประสงค์ของการบริการวิชาการแก่สังคม เพื่อเป็นการหารายได้ให้กับมหาวิทยาลัยนั้น ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีความเหมาะสมปานกลางไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด ในข้อนี้ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า รายได้จากบริการเป็นผลพลอยได้ ไม่ควรถือเป็นวัตถุประสงค์หลัก ซึ่งก็ตรงกับแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญในการบริการวิชาการแก่สังคมท่านหนึ่ง คือ ไพฑูรย์ พงสะบุตร (ผู้อำนวยการโครงการศึกษาต่อเนื่องที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2524 - ปัจจุบัน) ที่เห็นว่าการบริการวิชาการแก่สังคมไม่ควรเป็นหลักในเชิงกำไร (ไพฑูรย์ พงสะบุตร 2517 : น. 84) อย่างไรก็ตามท่านอธิการบดีมนตรี ทรวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ปรีका พัฒนถานุตร ใค้กล่าวถึงการบริการวิชาการแก่สังคมที่คิดค่าบริการว่า เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถพึ่งตนเองได้ (ปรีคา พัฒนถานุตร ม.ป.ป. : 56) ผู้วิจัยเห็นว่า หลักการให้บริการวิชาการแก่สังคม โดยทั่วไปแล้ว การบริการวิชาการแก่สังคมเพื่อเป็นการหารายได้ให้แก่มหาวิทยาลัยไม่ควรเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญ การให้บริการวิชาการแก่สังคมควรคำนึงถึงหลักการให้บริการอย่างแท้จริง

ข. ผู้รับบริการ จากการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรจัดบริการวิชาการแก่สังคมโดยจำกัดคุณสมบัติของผู้รับบริการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการที่ว่า มหาวิทยาลัยควรจัดบริการวิชาการแก่สังคมให้กับบุคคลทั่วไป เพื่อเป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษา ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญอาจเห็นว่า การบริการวิชาการแก่สังคมบางประเภท และบางเนื้อหาต้องจำกัดคุณสมบัติของผู้รับบริการ เพื่อให้การบริการจัดได้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด และเพื่อประโยชน์สูงสุด

โดยเฉพาะในเรื่องการฝึกอบรม จึงทำให้บางครั้งยังขาดการกระจายโอกาสทางการศึกษา ทั้งรายงานการติดตามผลการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในสถาบันอุดมศึกษา ปีงบประมาณ 2527 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่า โครงการฝึกอบรมประเภทให้ความรู้และทักษะวิชาชีพ ส่วนใหญ่มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้รับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 63.45 กล่าวได้ว่า โครงการประเภทนี้เน้นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเป็นส่วนใหญ่ ไม่ได้ไปสู่ประชาชนเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2529 : 12) ผู้วิจัยคิดว่าถึงแม้การบริการวิชาการแก่สังคมมีความจำเป็นต้องจำกัดคุณสมบัติของผู้รับบริการก็ตาม การบริการวิชาการแก่สังคมควรเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายในการบริการแต่ละครั้งให้กระจายทั่วถึงหลาย ๆ กลุ่มเป้าหมาย เพื่อเป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษา

นอกจากนั้นจากการวิจัย พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหง ควรจัดบริการวิชาการแก่สังคมให้กับบุคคลในเขตกรุงเทพมหานคร โดยที่ผู้เชี่ยวชาญบางท่านให้เหตุผลว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีวิทยาเขตอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จึงมีความเหมาะสมที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะจัดบริการวิชาการให้กับบุคคลในเขตกรุงเทพมหานครมากกว่าในชนบท อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรจัดบริการให้กับผู้ที่อยู่ในชนบท และผู้เชี่ยวชาญรวมเห็นว่ามีความเหมาะสมสูงเช่นกัน แต่ความสอดคล้องต่ำกว่าเกณฑ์เล็กน้อย ($IR = 1.6$) ซึ่งแสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญยังเห็นความสำคัญที่จะจัดบริการให้กับผู้ที่อยู่ในชนบทเช่นกัน แต่การที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญรวมมีความเห็นสอดคล้องต่ำกว่าเกณฑ์เล็กน้อยอาจคิดว่าการบริการทำไม่สะดวก ขณะเดียวกันผู้ที่อยู่ในชนบทเป็นผู้คอยโอกาสทางการศึกษามากกว่าผู้ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ถ้ามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความจำเป็นหรือความต้องการที่จะจัดบริการให้กับบุคคลในเขตชนบทจริง ๆ อาจจะต้องจำกัดรูปแบบการบริการให้แก่ประชาชนในเขตชนบท เช่น ใช้สื่อทางไกล หรือให้คณะที่จัดบริการออกไปให้บริการความรู้ภายนอกมหาวิทยาลัย เป็นต้น

ส่วนเมื่อพิจารณาถึงผู้รับบริการแยกตามหน่วยงานที่สังกัด ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าควรจัดให้ทั้งหน่วยงาน เอกชน ราชการ และรัฐวิสาหกิจ ซึ่งก็ตรงกับหลักการบริการวิชาการแก่สังคมที่ให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างกว้างขวาง

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ เห็นว่า ควรจัดให้กับผู้ค้อยโอกาส หรือผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนมากที่สุด และผู้ที่อยู่ต่ำกว่าปริญญาตรีลงมา ส่วนผู้ที่อยู่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า เหมาะสมไม่ถึงเกณฑ์ การที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ควรจัดบริการวิชาการแก่สังคมให้กับผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนมากที่สุด อาจเป็นเพราะเห็นว่าลักษณะการบริการวิชาการแก่สังคมเป็นการจัดการศึกษา นอกกระบบโรงเรียน ควรจัดให้กับผู้ที่ค้อยโอกาสหรือผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนมากที่สุด นอกจากนั้นคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาได้กล่าวถึงว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่นอกกระบบโรงเรียน ไม่มีโอกาสรับบริการการศึกษาสืบเนื่อง แนวนโยบายของรัฐจึงควรเร่งรัดและหาทางส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบและลักษณะต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เพื่อให้บริการแก่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ (คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา ม.ป.ป. : 5) ดังนั้นการที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง จะจัดบริการแก่ผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนเป็นสิ่งที่เหมาะสมอย่างยิ่ง

ส่วนการบริการวิชาการแก่สังคมเพื่อให้ผู้รับบริการ เกิดการพัฒนาในค่านิยมนี้ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรจัดให้ผู้รับบริการ เกิดการพัฒนาทางค่านิยมทัศนคติและความคิดเห็นที่ถูกต้องต่อตัวเองและสังคมส่วนรวมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ความรู้ที่ทันกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ในด้านจริยธรรมและคุณธรรม ในด้านความกระตือรือร้นและสามารถพึ่งตนเองได้ ผู้วิจัยคิดว่าการที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นดังกล่าวน่าจะเป็นรูปแบบที่เหมาะสม เพราะจากการวิจัยของ เสริมศรีไชยศรี (2523 : 95-105) พบว่า โครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนของสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาทางค่านิยม ส่วนการพัฒนาให้ช่วยตัวเองได้รับการสนับสนุนน้อย นอกจากนั้นโครงการส่วนใหญ่มุ่งเพิ่มความรู้ให้ประชาชนเป็นอันดับหนึ่ง แต่โครงการที่ก่อให้เกิดการ เปลี่ยนทางค่านิยมทัศนคติของประชาชนมีน้อยมาก ถ้ามหาวิทยาลัยรามคำแหง จัดได้ค่านิยมก็จะเป็นแรงเสริมให้โครงการต่าง ๆ เหล่านี้มีมากขึ้น เพื่อช่วยให้ประชาชนช่วยตนเอง และมีทัศนคติที่ถูกต้องได้

ค. งบประมาณ

1. ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรหางบประมาณในการดำเนินการบริการวิชาการแก่สังคม โดยวิธีการที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรจัดบริการวิชาการแก่สังคมเป็นโครงการที่เลี้ยงตัวเองได้ ซึ่งบางโครงการจะต้องคิดค่าบริการจากผู้มารับบริการ ส่วนการของงบประมาณแผ่นดินนั้น ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเหมาะสมไม่ถึงเกณฑ์ ในข้อนี้จะเห็นได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นตรงกับแนวนโยบายของรัฐที่ให้มหาวิทยาลัยพึ่งตนเองให้มากขึ้น ดังที่ ปรีชา พัฒนถาบุตร ได้กล่าวถึงเรื่องการพึ่งตนเองของระบบมหาวิทยาลัยของรัฐ ในการประชุมทางวิชาการประจำปีของที่ประชุมอธิการบดี เมื่อวันที่ 14-16 พฤศจิกายน 2528 ณ อาคารสัมมนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชว่า ขณะที่มีมหาวิทยาลัยของรัฐต้องการความเจริญเติบโต แต่งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีจำนวนจำกัด ทบวงมหาวิทยาลัยควรเข้ามาบีบบบาทในอันที่จะสนับสนุนมหาวิทยาลัยให้สามารถพึ่งตนเอง และได้กล่าวถึงการบริการวิชาการแก่สังคมที่มีรายได้จากการบริการสามารถจะช่วยให้มหาวิทยาลัยพึ่งตนเองได้ (ปรีชา พัฒนถาบุตร ม.ป.ป. : 50-56)

2. ในกรณีการบริการวิชาการแก่สังคมที่ไม่มีรายได้นั้น ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ควรดำเนินการได้ 2 วิธี คือ คณะหรือสำนักต่าง ๆ ควรจะจัดทำโครงการหรือแผนงานล่วงหน้าประจำปี และตั้งงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และอีกวิธีให้ผู้ดำเนินโครงการเสนออธิการบดี เพื่อขออนุมัติเงินจากมหาวิทยาลัยแต่ละครั้ง แต่วิธีแรกมีความเหมาะสมสูงกว่า ผู้วิจัยคิดว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงน่าจะใช้วิธีการจัดตั้งงบประมาณไว้ล่วงหน้ามากกว่า เพราะจะได้ไม่เป็นอุปสรรคในเรื่องงบประมาณ เนื่องจากได้เตรียมการไว้แล้ว ส่วนวิธีการที่ผู้ดำเนินโครงการเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติมหาวิทยาลัยแต่ละครั้ง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีความเหมาะสมเช่นกัน และอยู่ในระดับรองลงมา น่าจะใช้ในกรณีที่ไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้เพียงพอ หรืออาจเป็นโครงการที่เกิดขึ้นในระหว่างปีและไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้ เพราะบางครั้งอาจมีโครงการระหว่างปีเกิดขึ้น และเป็นโครงการที่มีความจำเป็น เช่น เป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการอย่างเร่งด่วนในระหว่างปี

3. ในกรณีที่การบริการมีรายได้ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ควรจัดสรรงบประมาณครั้งนี้ ถ้าคณะหรือสำนักต่าง ๆ จัดบริการและมีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท ให้จัดสรรรายได้สุทธิทั้งหมดเป็นเงินทุนคณะหรือสำนักที่จัดบริการ แต่ถ้าเกิน 10,000 บาท ควรจัดสรรรายได้สุทธิต่อร้อยละ 15 ของส่วนที่เกินให้เป็นเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยที่เหลือเป็นเงินทุนของคณะหรือสำนักที่จัดบริการ ซึ่งในข้อนี้ตรงกับระเบียบของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่สังคมที่ปฏิบัติอยู่ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2530 : 26) แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับระเบียบในส่วนนี้

แต่ถ้าโครงการที่หน่วยงานกลางจัดเอง ผู้เชี่ยวชาญ เห็นว่า รายได้สุทธิควรเป็นของหน่วยงานกลางทั้งหมด

4. หากโครงการที่จัดมีรายจ่ายเหนือรายรับ ผู้เชี่ยวชาญ เห็นว่า ควรดำเนินการโดยขอให้องค์กรกลางหรือหน่วยงานกลางรับผิดชอบ ส่วนวิธีที่จะให้ประชาชนโครงการและคณะกรรมการดำเนินโครงการร่วมกันรับผิดชอบมีความเหมาะสม ค่า ซึ่งข้อนี้ขัดแย้งกับระเบียบการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ใช้อยู่ เพราะตามระเบียบให้คณะ/สำนักที่จัดบริการรับผิดชอบ แต่ถ้าคณะ/สำนักไม่มีทุนให้ประชาชนกรรมการและคณะกรรมการดำเนินโครงการร่วมกันรับผิดชอบ แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยกับระเบียบที่ใช้อยู่ เช่นเดียวกับแนวความคิดของผู้เข้าร่วมสัมมนา เรื่อง มหาวิทยาลัยรามคำแหง : ทิศทางของการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน ซึ่งจัดขึ้นที่โรงแรม ซีวีวี พัทยา (มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2530 : 109) เห็นว่า ระเบียบนี้ควรจะแก้ไขใหม่ ไม่ควรให้ประชาชนโครงการและคณะกรรมการดำเนินโครงการร่วมกันรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ก. โครงสร้างและหน้าที่ขององค์กรที่จะให้บริการวิชาการแก่สังคม

1. ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหง ควรมีองค์กรหรือหน่วยงานกลางในการบริการวิชาการแก่สังคม เช่น สำนัก หรือศูนย์บริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย ส่วนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการดำเนินการที่มีทั้ง

คณะ/สำนักและหน่วยงานกลางไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าจะพิจารณาจากข้อ 59-61 จะเห็นได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีความเหมาะสมอย่างมากที่คณะและสำนักต่าง ๆ ควรมีคณะกรรมการบริการวิชาการแก่สังคมประจำคณะหรือสำนัก และกรรมการดังกล่าวควรมีหน้าที่พิจารณาโครงการที่จัดโดยคณะหรือสำนักของตน และมีหน้าที่ประสานงานกับคณะ/สำนักกับมหาวิทยาลัยและหน่วยงานกลาง แสดงให้เห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญยังมีความคิดเห็นว่า คณะควรมีส่วนร่วมในการบริการวิชาการแก่สังคม แต่การดำเนินการต่าง ๆ ต้องผ่านหน่วยงานกลาง โดยมีหน่วยงานกลางทำหน้าที่ประสานงาน ผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยกับการที่คณะ/สำนักจะให้บริการแข่งขันกับหน่วยงานกลาง

ในข้อนี้ทำให้สรุปได้ว่า ถึงแม้การบริการวิชาการแก่สังคมจะมีหน่วยงานกลางในการดำเนินการก็ตาม แต่หน่วยงานกลางไม่สามารถดำเนินการได้ทุกอย่าง อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยคณะอยู่มาก ดังที่ ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2521 : 21) ได้กล่าวถึง การจัดบริการในคณะวิชานั้นคณะวิชาเป็นเจ้าของวิชา มีความเป็นเอกเทศคณะในศาสตร์นั้น และชัตติยา วรรณสุต (2522 : 39) ได้กล่าวถึงการจัดตั้งหน่วยงานกลางขึ้นในมหาวิทยาลัยที่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากหน่วยงานกลางทำหน้าที่ให้บริการเองเป็นหลัก ไม่สามารถทำได้เท่าที่ควร เพราะขาดความรู้ความชำนาญเฉพาะแขนง ดังนั้นรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมจากในข้อนี้ประกอบด้วยข้อ 59-61 น่าจะสรุปได้ว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรมีหน่วยงานกลางในการบริการวิชาการแก่สังคม ในขณะที่เกี่ยวข้องกันต้องอาศัยคณะ/สำนักต่าง ๆ ร่วมมือกัน และถ้าคณะ/สำนักพร้อมก็อาจจะมีการบริการวิชาการแก่สังคมได้ แต่ต้องผ่านหน่วยงานกลาง ไม่ควรดำเนินการเองทั้งหมด เพราะอาจจะเกิดความซ้ำซ้อน

2. เกี่ยวกับฐานะของหน่วยงานกลาง ไม่มีข้อใดที่ผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความเห็นว่า มีความเหมาะสมสูงพร้อมกันทั้ง 2 กลุ่ม แต่ข้อที่มีความเหมาะสมมากที่สุดในข้อนี้ คือ ข้อที่ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เห็นว่า หน่วยงานกลางควรมีฐานะเทียบเท่าศูนย์ ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญรวมมีความเห็นว่า มีความเหมาะสมปานกลาง ($M_d = 3.28$) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ คือ ถ้าข้อใดไม่มีข้อกระทงที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เหมาะสมสูงพร้อมกันทั้ง 2 กลุ่ม

จะพิจารณาจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่ถึงเกณฑ์ (ในที่นี้ คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ถึงเกณฑ์) ส่วนอีกกลุ่มจะต้องมีความเชี่ยวชาญไม่ต่ำกว่า 3.00 (ในที่นี้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญรวมมีความเชี่ยวชาญ = 3.28) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.99 (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญรวมมีค่า = 1.33)

จากข้อสรุปข้างต้นที่ว่า หน่วยงานกลางควรมีฐานะ เป็นศูนย์น่าจะเป็นรูปแบบที่เหมาะสมและมหาวิทยาลัยควรนำไปใช้ได้ เพราะถึงแม้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญรวมมีความเห็นว่า เหมาะสมปานกลาง แต่ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความเห็นว่า เหมาะสมสูง ($M_d = 3.50$) และเป็นความเห็นที่น่าเชื่อถือได้ เพราะผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง นอกจากเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่สังคมแล้ว ยังเข้าใจสถานการณ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นอย่างดี อีกประการหนึ่งจำนวนผู้เชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัยรามคำแหงเกิน 17 คน (20 คน) น่าจะถือเป็นผลการวิจัยได้ เพราะจากการวิจัยของ แมคมิลแลนค์ (Macmilland) พบว่าผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 17 คนขึ้นไป ค่าความคาดเคลื่อนจะลดลงน้อยมาก (เกมมูออน 2522 : 28)

การที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า หน่วยงานกลางควรมีฐานะ เป็นศูนย์อาจเป็นเพราะว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า หน่วยงานกลางควรมีฐานะต่ำกว่าคณะ/สำนัก แต่มีฐานะสูงกว่าแผนกวิชา ซึ่งถ้าเทียบกับหน่วยงานอื่นในมหาวิทยาลัยก็เทียบได้กับภาควิชาในคณะหรือกองในสำนักอธิการบดี นอกจากนี้ความคิดของผู้เชี่ยวชาญในข้อนี้ก็ตรงกับข้อเสนอแนะจากการจัดสัมมนาเรื่องมหาวิทยาลัยรามคำแหง : ทิศทางของการให้บริการชุมชน ที่โรงแรมซีวีวี พิทยา ว่าหน่วยงานกลางในการบริการวิชาการแก่สังคมอาจมีฐานะเป็นศูนย์ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2530 : 113) และหน่วยงานที่มีฐานะ เป็นศูนย์ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ก็มีอยู่เช่นกัน เช่น ศูนย์คอมพิวเตอร์ ศูนย์บริการวิชาการ และสนเทศ ซึ่งขึ้นกับสำนักบริการวิชาการทดสอบและประเมินผล ดังนั้นในการทำแผนพัฒนาอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง น่าจะนำเรื่องการจัดตั้งองค์กรกลางและฐานะขององค์กรกลาง มาพิจารณาคำย

3. ผู้เชี่ยวชาญรวมและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เห็นว่ามีความเหมาะสมปานกลาง ที่หน่วยงานกลางควรขึ้นกับรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและฝึกอบรม

ส่วนการขึ้นกับหน่วยงานอื่น ๆ ผู้เชี่ยวชาญ เห็นว่า มีความเหมาะสมค่าและมีความ สอดคล้องค่า ในข้อนี้ไม่มีข้อใดที่ถึงเกณฑ์ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ การที่ผู้เชี่ยวชาญมี ความเห็นแตกต่างกันไป อาจเป็นเพราะความหาวิทยาลัยรามคำแหงยังไม่เคยมีหน่วยงาน กลางมาก่อน ประกอบกับผู้เชี่ยวชาญที่คอมแบบสอบถามในมหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนใหญ่ เป็นผู้บริหารและมีตำแหน่งต่าง ๆ กัน การที่จะพิจารณาให้หน่วยงานกลางขึ้นกับฝ่ายใดนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องมีการพิจารณากันอย่างรอบคอบจากทุกฝ่าย จึงทำให้ความคิดเห็นใน เรื่องนี้กระจัดกระจายไม่สอดคล้องกัน

ถ้ามหาวิทยาลัยรามคำแหงจะเลือกรูปแบบไปใช้ก็อาจจะให้หน่วยงาน กลาง ขึ้นกับรองอธิการบดีฝ่ายวิจัย และฝึกอบรมไปก่อน ถึงแม้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด เพราะการขึ้นกับหน่วยงานดังกล่าวผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีความเหมาะสมปานกลาง และ มีความเห็นสอดคล้องสูงควย ซึ่งก็คล้ายกับงานบริการวิชาการแก่สังคมของสุโขทัย- ธรรมาธิราช ที่ให้งานดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายฝึกอบรม สำนักวิชาการ และจากเหตุผลของ ทองอินทร์ วงศ์โสธร ซึ่งเป็นรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในคำทอมแบบสอบถามรอบที่ 3 เห็นว่า ถ้ามีรองอธิการบดี ฝ่ายวิจัยและฝึกอบรมในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ก็ควรขึ้นกับรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและ ฝึกอบรม ถ้าไม่มีจึงควรขึ้นกับรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ดังนั้นถ้ามหาวิทยาลัยรามคำแหง จะให้หน่วยงานกลางขึ้นกับฝ่ายวิจัยและฝึกอบรมจะเหมาะสมกว่ารูปแบบอื่น ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นว่า เหมาะสมค่าและความสอดคล้องค่า

4. ผู้เชี่ยวชาญ เห็นว่า หน่วยงานกลางควรประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ ชุรการประจำ คณะกรรมการประจำจากตัวแทนคณะ/สำนักยศสัคเปลี่ยนตามวาระ นอกจาก นั้น ได้แก่ วิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญที่ติดต่อเชิญจากคณะมาร่วม โครงการต่าง ๆ และมีที่ ปฏิบัติจากหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัยภายนอกที่เคยทำงานค่านี้นมาก่อน

ข้อนี้จะเห็นได้ว่าถ้าการมีเจ้าหน้าที่ชุรการประจำจะช่วยอำนวยความสะดวก ในค่านต่าง ๆ ได้ เช่น การจัดพิมพ์เอกสาร การติดต่อกับฝ่ายต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนการ ที่มีตัวแทนคณะ/สำนักยศสัคเปลี่ยนตามวาระนั้นควร เป็นลักษณะคณะกรรมการบริหารใน หน่วยงานนี้ และเนื่องจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงยังไม่เคยมีหน่วยงานกลางและงานค่าน นี้ ยังเริ่มมาไม่นานเท่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ ดังนั้นการที่จะมีบุคคลภายนอกที่เคยทำงาน

ค่านี้น่าก่อนมาเป็นที่ปรึกษาจึง เป็นวิธีการที่เหมาะสม

5. ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า มีความเหมาะสมมากที่สุดที่หน่วยงานกลางควรมีหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัย หน้าที่วิจัยและประเมินผลและติดตามผลการบริการวิชาการแก่สังคม วางแผนงานและทำโครงการตลอดมี ค่าเนื้องานต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่สังคม เช่น รวบรวมข้อมูล จัดทำเอกสาร ทำหน้าที่ให้บริการวิชาการแก่สังคมในวิชาที่นอกเหนือจาก คณะหรือสำนักจัด และหน้าที่ที่มีความเหมาะสมมากรองลงมา ได้แก่ หน้าที่ที่จะจัดวางระเบียบและวิธีการ เกี่ยวกับการใช้เวลาของอาจารย์เพื่อให้บริการ โดยไม่เกิดผลเสียต่อการสอนและการวิจัยและปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ โดยปกติของอาจารย์ ซึ่งผู้วิจัยคิดว่า หน้าที่ต่าง ๆ เป็นรูปแบบที่เหมาะสม เนื่องจากในปัจจุบันภาระงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีมากตลอดปี การที่หน่วยงานกลางมีหน้าที่ต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยลดภาระอาจารย์ประจำคณะได้อย่างมาก เพราะถ้าอาจารย์ไม่ต้องทำหน้าที่ต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้มีเวลาบริการวิชาการแก่สังคมได้มากขึ้น และการที่หน่วยงานมีหน้าที่ต่าง ๆ เหล่านี้จะได้เป็นศูนย์กลางประสานงานไม่ทำให้เกิดความซ้ำซ้อน

6. ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีความเหมาะสมอย่างมากที่คณะและสำนักต่าง ๆ ควรมีคณะกรรมการบริการวิชาการแก่สังคมประจำคณะหรือสำนัก และคณะกรรมการดังกล่าวควรมีหน้าที่พิจารณาโครงการที่จัดโดยคณะหรือสำนักของตน และควรจะมีหน้าที่ประสานงานระหว่างคณะ/สำนักกับมหาวิทยาลัยหรือกับหน่วยงานกลาง

ในข้อนี้ผู้วิจัยคิดว่า ถ้าหากไม่มีหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัย คณะกรรมการดังกล่าวมีบทบาทอย่างมาก แต่หากมีหน่วยงานกลางในมหาวิทยาลัย ก็ควรมีคณะกรรมการดังกล่าวเช่นกัน เพราะจะได้ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างคณะ/สำนักต่าง ๆ กับหน่วยงานกลาง แต่ไม่ควรดำเนินการทุกอย่างเองจะเกิดความซ้ำซ้อนได้

ข. ขั้นตอนของแผนดำเนินงานการบริการวิชาการแก่สังคม

1. ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนงานการบริการวิชาการแก่สังคม ควรเป็นความรับผิดชอบของคณะ/สำนักต่าง ๆ และหน่วยงานกลางร่วมกันทำ ซึ่งเป็นวิธีการที่เหมาะสม เพราะถ้าหากคณะ/สำนักและหน่วยงานกลาง

ต่างฝ่ายต่างทำจะทำให้เกิดความซ้ำซ้อนได้ ทุก ๆ คณะและสำนักและหน่วยงานกลาง ควรจะร่วมกันวางแผนงานและทำโครงการไว้ตลอดปี

2. ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า รูปแบบที่เหมาะสมในเรื่องขั้นตอนของการวางแผนดำเนินงานการบริการวิชาการแก่สังคม ควรเริ่มต้นด้วยลำดับขั้นตอนศึกษาสภาพและความพร้อมของมหาวิทยาลัยก่อน และขั้นตอนในลำดับต่อมา ได้แก่ สำนวจความ ต้องการของสังคมและตามด้วยขั้นตอนการกำหนดนโยบาย ขั้นตอนของแผนดำเนินงาน ขั้นตอนดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ และสุดท้ายคือ ขั้นตอนประเมินผล

การที่ขั้นตอนดังกล่าว เริ่มด้วยการศึกษาสภาพและความพร้อมของมหาวิทยาลัยก่อน แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นความสำคัญของความพร้อมของมหาวิทยาลัยเป็นหลัก ซึ่งก็ตรงกับหลักการวางแผนที่ สมพงษ์ เกษมสิน (2519 : 91) ได้กล่าวถึงหลักการวางแผนว่า "ปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการวางแผนที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ คน เงิน วัสดุสิ่งของ สถานที่ และเวลา ฯลฯ จะต้องจัดเตรียมให้พร้อม" นอกจากนี้ เจย์. อาร์. คิคค์ (อ้างถึงใน ถนอม มากะจันทร์ 2523 : 57) มีแนวคิดเกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่สังคมว่า "มหาวิทยาลัยมีทรัพยากรและปัญหาแวดล้อมต่าง ๆ กัน ถ้าหากมหาวิทยาลัยเลือกสรรแต่ละลักษณะงานที่มหาวิทยาลัยจะทำได้ผลสูงสุด สามารถลดความสูญเสียจากความซ้ำซ้อนได้มากที่สุด" การที่ เจย์. อาร์. คิคค์ เสนอแนวความคิดเช่นนี้ แสดงว่าเขาเห็นว่ามหาวิทยาลัยต่าง ๆ ควรจัดบริการวิชาการแก่สังคม ตามที่มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีความพร้อม ดังนั้นการสำวจความพร้อมของมหาวิทยาลัยก่อนเป็นสิ่งที่ต้องทำก่อนอย่างอื่น

ค. การประสานงานการบริการวิชาการแก่สังคมระหว่างหน่วยงานภายนอก

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นดังนี้ มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรจะมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อขอความร่วมมือในค่านักข่าวสาร ทรัพยากร และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ นอกจากนั้นควรมีการประสานงานเพื่อจัดบริการวิชาการแก่สังคมร่วมกันในโครงการใหญ่ ๆ ในข้อนี้จะเห็นได้ว่า การบริการวิชาการแก่สังคม นอกจากจะมีการประสานงานกับหน่วยงานภายในแล้ว มหาวิทยาลัยควรมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกอีกด้วย เพื่อให้ทราบข่าวสารข้อมูล หรือขอความร่วมมือในค่านัก

ทรัพยากร ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน และสามารถได้ประสบการณ์มาปรับปรุงการบริการวิชาการแก่สังคมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นด้วย ซึ่งก็เป็นนโยบายของมหาวิทยาลัยทั่วไปอยู่แล้ว ที่จะร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกแทนการแข่งขันกัน ดังที่ ปฐม นิคมานนท์ ได้ศึกษานโยบายของมหาวิทยาลัย 10 แห่ง ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 5 (2525-2529) มีข้อหนึ่งที่ยืนยันว่า มหาวิทยาลัยมีนโยบายร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์ภายนอก (ปฐม นิคมานนท์ ม.ป.ป. : 70-76) ทั้งนี้มหาวิทยาลัยรามคำแหง ควรจะมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกในการบริการวิชาการแก่สังคม เพื่อจะได้สนองความต้องการของสังคมได้อย่างแท้จริง

ก. การดำเนินงานการบริการวิชาการแก่สังคม

ก. ผู้ให้บริการวิชาการแก่สังคม

1. ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ผู้ที่ทำหน้าที่บริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ควรจะเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยรามคำแหงมากที่สุด ผู้ที่มีความเหมาะสมมากรองลงมา ได้แก่ นักวิชาการซึ่งเป็นข้าราชการสาย ข ส่วนผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายนอกมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้เชี่ยวชาญรวมมีความเห็นว่า เหมาะสมสูง แต่ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความเห็นว่า เหมาะสมปานกลางต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ส่วนผู้ให้บริการที่เป็นนักศึกษาผู้เชี่ยวชาญ เห็นว่า มีความเหมาะสมปานกลางไม่อยู่ในเกณฑ์

ในข้อนี้จะเห็นว่า เมื่อพูดถึงผู้ให้บริการส่วนมากมักจะพุ่งเสียงไปที่อาจารย์ก่อนบุคคลอื่น อาจจะเป็นเพราะว่า อาจารย์เป็นผู้ที่พร้อมในเรื่องความรู้อยู่แล้ว จึงเหมาะสมที่จะเป็นผู้ให้บริการวิชาการแก่สังคม ซึ่งในความเป็นจริงตามพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้ที่ทำหน้าที่ให้บริการวิชาการ นอกจากอาจารย์แล้วยัง ได้แก่ ข้าราชการสาย ข เช่น โสภิตศนศึกษา พยาบาล บรรณารักษ์ เป็นต้น (พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ.2507 2519 : 9-10)

ถึงแม้ว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ผู้ให้บริการที่เป็นนักศึกษาไม่อยู่

ในเกณฑ์ก็ตาม แต่ปัจจุบันการให้บริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย มักจะเพิ่งเล็ง
 ไปที่ให้นักศึกษาเข้ามามีมือในการบริการวิชาการแก่สังคม ดังเช่นในแผนพัฒนาอุดม
 ศึกษา ฉบับที่ 5 (2525-2529) ให้สถาบันอุดมศึกษาส่วนภูมิภาคได้ขยายการบริการ
 วิชาการแก่สังคม โดยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของนักศึกษา
 (Prasarn Malakul 1986 : 146) นอกจากนั้นในมหาวิทยาลัยรามคำแหงเอง
 สุขุม นวลสกุล (2528 : 11-12) ได้กล่าวถึงนโยบายของการบริการวิชาการแก่
 ชุมชน ที่จะให้มหาวิทยาลัยประสานงานกับศิษย์เก่า ซึ่งตั้งชมรมในจังหวัดต่าง ๆ ในการทำ
 กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ซึ่งผู้วิจัยคิดว่านักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่างจาก
 มหาวิทยาลัยอื่นในเรื่องของประสบการณ์ ถ้าหากได้ผู้ที่เชี่ยวชาญจริง ๆ ก็อาจจะขอ-
 ความร่วมมือได้ ถึงแม้จะไม่ใช่มหาวิทยาลัยให้บริการโดยตรงก็ตาม

2. ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรมีวิธีการจูงใจให้
 อาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงร่วมมือในการบริการวิชาการแก่สังคมด้วยวิธีดังนี้
 ข้อที่มีความเหมาะสมมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ ต้องมีแผนงานและนโยบายเด่นชัด
 ลอคคิและการเมือง เปิดโอกาสให้อาจารย์มีส่วนร่วมต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริการให้
 มากขึ้น ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและให้เสรีภาพแก่ผู้ปฏิบัติ และประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง
 เมื่อมีการบริการและขอความร่วมมือจากอาจารย์ ข้อที่มีความเหมาะสมมากเรียงตาม
 ลำดับ ได้แก่ การยกย่อง ประกาศเกียรติคุณ สัมมนาอภิปรายกระตุ้นให้อาจารย์เข้าใจ
 และร่วมมือบริการวิชาการแก่สังคม การพิจารณาความดีความชอบให้แก่ผู้ให้บริการ การ
 ลดภาระบางอย่างของอาจารย์ลง ให้สามารถให้ขอเป็นผลงานทางวิชาการเทียบเท่า
 งานวิจัยได้ และการให้ค่าตอบแทนเป็นที่พอใจแก่ผู้ให้บริการ

ถึงแม้ว่าวิธีจูงใจอาจารย์มีหลายวิธีตามที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเหมาะสม
 แต่มีบางข้อที่เหมาะสมมากสำหรับสภาพสังคมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เช่น การลด
 ภาระและการเมือง หมายความว่า การบริการวิชาการแก่สังคมควรกระจายให้บุคลากร
 ที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุด ไม่ใช่เฉพาะผู้ที่คุ้นเคยหรือรู้จักกันหรือทำในวงแคบ การลด
 ภาระบางอย่างของอาจารย์ลงก็สำคัญมาก เพราะอาจารย์ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง
 มีภาระมากไม่ค่อยมีเวลาในการบริการวิชาการแก่สังคม ถ้าลดภาระบางอย่างลง
 จะช่วยให้อาจารย์ได้ใช้เวลาในการบริการวิชาการแก่สังคมมากขึ้น ซึ่งตรงกับแนวคิด

ของ เจย์. อาร์. คิคค์ ที่เสนอว่า มหาวิทยาลัยควรกำหนดแนวนโยบายให้มีความคล่องตัวพอที่จะปล่อยอนุญาตให้อาจารย์ที่มีพรสวรรค์ มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่वलชนนั้น พ้นภาระจากการสอนในชั้นเรียนบ้าง เพื่อจะได้ค้นความสามารถและเวลาเพื่อการศึกษา นอกเหนือไป (เจย์. อาร์. คิคค์ 2523 : 55-57) ส่วนวิธีจูงใจโดยให้งานบริการวิชาการแก่สังคมสามารถเสนอเป็นผลงานเทียบเท่างานวิจัยได้ก็น่าจะพิจารณา เพราะถึงแม้อาจารย์ไม่มีเวลาว่าง แต่ก็มีความสนใจในการทำวิจัยมากกว่าการบริการวิชาการแก่สังคม อาจเป็นเพราะงานวิจัยสามารถขอตำแหน่งทางวิจัยได้ และมีน้ำหนักมากกว่าการบริการวิชาการแก่สังคม นอกจากนั้นวิธีการให้ค่าตอบแทนเป็นที่พอใจแก่ผู้ให้บริการก็น่าจะพิจารณา เพราะปกติการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยรวมค่าแห่งมักมีผลตอบแทน การที่จะให้อาจารย์ร่วมมือในการบริการวิชาการแก่สังคม ควรให้ผลตอบแทนอย่างน้อยต้องเท่ากับหรือมากกว่าผลตอบแทนที่อาจารย์ได้รับในขณะนั้น แต่อย่างไรก็ตามวิธีการที่ได้ผลแน่นอนกว่าผลตอบแทน คือการอภิปรายกระตุ้นให้อาจารย์ร่วมมือทางด้านนี้ด้วยความจริงใจและสมัครใจ ซึ่งก็เป็นวิธีที่ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าความเหมาะสมสูงกว่าการให้ขอเป็นผลงานหรือค่าตอบแทนด้วย

ค. เนื้อหาในการบริการวิชาการแก่สังคม

ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มหาวิทยาลัยรวมค่าแห่งควรจัดบริการวิชาการแก่สังคม ในเนื้อหาต่าง ๆ คือ กฎหมาย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ค่านิยมวัฒนธรรม ค่านศาสนา การใช้ห้องสมุด

จะเห็นได้ว่าเนื้อหาต่าง ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มหาวิทยาลัยรวมค่าแห่งควรจัดบริการวิชาการแก่สังคมล้วน แต่เป็นเนื้อหาวิชาที่มหาวิทยาลัยมีความพร้อม เพราะมีคณะต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ซึ่งต้องให้ความรู้แก่นักศึกษาในวิชาดังกล่าวอยู่แล้ว จึงเป็นเนื้อหาที่มหาวิทยาลัยรวมค่าแห่งน่าจะจัดได้

ง. วิธีการให้บริการวิชาการแก่สังคม

1. ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ขั้นตอนของการดำเนินงานการบริการวิชาการแก่สังคม ทำได้ 2 รูปแบบ คือ ผู้ดำเนินโครงการเสนอโครงการต่อคณะ/สำนักที่สังกัดก่อนและเสนอต่อที่ประชุมมหาวิทยาลัย และอีกรูปแบบหนึ่ง คือ ผู้ดำเนินโครงการ

เสนอโครงการผ่านคณะ/สำนักที่สังกัดก่อนและเสนอโครงการต่อหน่วยงานกลาง เพื่อประสานงานและอำนวยความสะดวกและดำเนินงานอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยคิดว่าวิธีแรกน่าจะนำมาใช้ในกรณีที่ไม่มีหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัย เพราะถ้ามีหน่วยงานกลางในมหาวิทยาลัย การดำเนินการโดยไม่ผ่านหน่วยงานกลางจะเข้าลักษณะคณะ/สำนัก และหน่วยงานกลางต่างฝ่ายต่างดำเนินการจะทำให้เกิดความซ้ำซ้อน ไม่มีความประสานงานกัน ดังนั้นถ้ามีหน่วยงานกลางควรจะดำเนินการในรูปแบบที่ 2

2. ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า รูปแบบของการบริการวิชาการแก่สังคมทำได้ 2 วิธี คือ จักตามความพร้อมของ คณะหรือสำนัก เสนอโครงการผ่านตามขั้นตอนต่อมหาวิทยาลัย และอีกวิธีหนึ่งจักตามความต้องการของสังคมเป็นหลัก ทั้งสองวิธีน่าจะ เป็นรูปแบบที่เหมาะสม เพราะวิธีแรกต้องคำนึงถึงความพร้อมของมหาวิทยาลัยก่อน ซึ่งก็ตรงกับขั้นตอนการวางแผนดำเนินงาน คือ ต้องศึกษาความพร้อมก่อนที่จะให้บริการ วิชาการแก่สังคม ถ้าไม่พร้อมก็ยังไม่สมควรที่จะจัก ส่วนวิธีที่ 2 ก็อาจทำได้ในกรณีที่ ผู้รับบริการ เช่น หน่วยงานภายนอกมาขอให้จัดบริการ หรือในกรณีที่สังคมมีความ ต้องการ และมหาวิทยาลัยมีความพร้อมอยู่แล้ว หรือมีความพร้อมอยู่บ้างก็อาจจะร่วมมือ กับหน่วยงานภายนอก หรือมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ได้ ซึ่งก็ตรงกับหลักการบริการวิชาการ แก่สังคมที่ต้องคำนึงถึงความพร้อมของสังคม เป็นหลัก

3. กิจกรรมวิธีดำเนินการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย รมคำแหง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า กิจกรรมที่เหมาะสมมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ ปีกอบรมระยะสั้น เปิดหลักสูตร โครงการศึกษาต่อเนื่อง สัมมนาเชิงปฏิบัติการ ส่วน กิจกรรมที่เหมาะสมมากรองลงมาเรียงตามลำดับ คือ ให้ความรู้โดยผ่านสื่อวิทยุและ โทรทัศน์ ปรับปรุงการเรียนการสอนทางไกลให้มีรูปแบบเป็นการบริการวิชาการแก่สังคม ให้มากขึ้น ทำเป็น วิ. คี. โอ. สำเร็จรูป ออกไปบริการวิชาการแก่สังคมนอกมหาวิทยาลัย รมคำแหง รับศึกษาเฉพาะเรื่อง

เป็นที่น่าสังเกตว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีสื่อทางไกลที่เป็นข้อได้เปรียบ ของมหาวิทยาลัย แต่ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญในระดับมากรองลงมา อาจเป็นเพราะว่า การบริการวิชาการ โดยใช้สื่อทางไกลต้องใช้เวลาเตรียมการมากและต้องมีความ เชี่ยวชาญจริง ๆ ประกอบกับเวลาของสื่อทางไกลได้ใช้ไปกับการเรียนการสอนปกติ

เป็นส่วนใหญ่ และการใช้สื่อทางไกลยังคงเสียค่าใช้จ่ายสูงด้วย

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ากิจกรรมที่ควรให้บริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีหลายรูปแบบ เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ และกิจกรรมเหล่านี้มหาวิทยาลัยรามคำแหงก็ได้ให้อยู่บริการอยู่แล้ว ดังจะเห็นได้จากในรายงานประจำปี เช่น รายงานประจำปีงบประมาณ 2528 กิจกรรมการบริการวิชาการแก่สังคมจัดโดยคณะ/สำนักต่าง ๆ ได้แก่ บรรยายพิเศษ การประชุม/สัมมนา ตลอดจนการจัดนิทรรศการต่าง ๆ เป็นต้น (มหาวิทยาลัยรามคำแหง ม.ป.ป. : 137-141) แต่มหาวิทยาลัยรามคำแหงก็ได้เปรียบมหาวิทยาลัยอื่น ๆ อีกหลายมหาวิทยาลัย ที่สามารถใช้สื่อทางไกลในการบริการวิชาการแก่สังคมได้ด้วย จึงควรพิจารณากิจกรรมประเภทสื่อทางไกลให้มากขึ้น โดยเฉพาะการปรับปรุงการเรียนการสอนทางไกลให้มีรูปแบบเป็นการบริการวิชาการแก่สังคมมากขึ้น เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา และผู้ที่ไม่ใช่ นักศึกษาก็พลอยได้รับความรู้ไปด้วย แต่ต้องระวังว่ากิจกรรมการเรียนการสอนควรเน้นที่ประโยชน์ของนักศึกษาให้นักศึกษาได้รับความรู้จากการเรียนวิชานั้น ๆ ด้วย ดังนั้นจึงควรใช้สื่อทางไกลเพื่อการบริการวิชาการ เป็นการเฉพาะด้วยอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมหาวิทยาลัยรามคำแหงก็ได้ดำเนินกิจกรรมดังกล่าวอยู่แล้ว จึงควรดำเนินการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะน่าจะได้ใช้สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ของกรมประชาสัมพันธ์มาสนับสนุนงานทางด้านนี้

คำถามที่ติดตามผลและประเมินผล

ก. ระดมโครงการ

1. ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความเหมาะสมสูงสุดที่จะมีการประเมินโครงการ และผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินโครงการที่มีความเหมาะสมมาก คือ กรรมการภายในโครงการร่วมกับกรรมการภายนอกโครงการจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจจะเป็นเจ้าของโครงการหรือคณะกรรมการบริหารโครงการ และอาจเป็นบุคลากรที่ทำหน้าที่ประเมินผลจากหน่วยงานกลาง จะเห็นได้ว่าในข้อนี้ผู้ประเมินผลโครงการไม่มีบุคลากรภายนอกมหาวิทยาลัยรามคำแหงเลย อาจเป็นเพราะการประเมินผลในระดมโครงการเป็นการประเมินผลที่เล็กกว่าการประเมินผลแผนงาน จึงไม่จำเป็น

ต้องไข่มุกลากรจากภายนอกมหาวิทยาลัย ถึงแม้ว่าผู้ประเมินผลจะเป็นเฉพาะบุคคลากรภายในมหาวิทยาลัยรวมค่าแห่งก็ตาม ก็อาจจะเป็นบุคคลากรภายในโครงการหรือภายนอกโครงการก็ได้ ถ้าผู้ประเมินผลเป็นเจ้าของโครงการหรือคณะกรรมการบริหารโครงการ ซึ่งเป็นบุคคลากรภายในโครงการ ชรีเวน (Scriven) เห็นว่าน่าจะเป็นการประเมินผลเพื่อปรับปรุงโครงการ หรือที่เรียกว่าการประเมินผลความก้าวหน้า (Formative Evaluation) ซึ่งควรทำทุกระยะของโครงการ แต่ถ้าประเมินผลสำเร็จของโครงการก็อาจจำเป็นต้องอาศัยกรรมการภายนอกโครงการร่วมประเมินด้วย (ชรีเวน อ้างใน สุพัฒน์ สุกมลสันต์ 2528 : 143) ทั้งนี้เพื่อเป็นการลคอคคิจากการประเมินผล นอกจากนั้นบุคคลากรที่ทำหน้าที่ประเมินผลจากหน่วยงานกลางก็เป็นผู้ที่มีความเหมาะสม เพราะการประเมินผลเป็นหน้าที่หนึ่งของหน่วยงานกลางอยู่แล้ว

2. รูปแบบการประเมินโครงการ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ทำได้หลายวิธี วิธีที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ประเมินผลทุกชั้นตอนทั้งระยะแรกเริ่มโครงการและสิ้นสุดโครงการ นอกจากนั้น ได้แก่ การติดตามผลว่าผู้รับบริการนำเรื่องที่ได้รับบริการไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ประเมินว่าผู้รับบริการได้รับความรู้จากการบริการเพียงใด ประเมินโดยยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ประเมินทัศนคติและความพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อโครงการ ประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ และประเมินผลสำเร็จของโครงการโดยใช้แบบสอบถาม

จะเห็นได้ว่า รูปแบบของการประเมินผลมีหลายวิธี เพราะการประเมินผลโครงการมีจุดมุ่งหมายต่างกัน เช่น ถ้าจะประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการก็ควรประเมินตั้งแต่แรกเริ่มโครงการ และสิ้นสุดโครงการ ถ้าประเมินผลสำเร็จของโครงการก็ควรประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ นอกจากนั้นการประเมินผลว่าผู้รับบริการได้รับความรู้จากการบริการเพียงใด และการติดตามผลว่าผู้รับบริการได้นำความรู้ที่ได้จากการบริการไปใช้ประโยชน์เพียงใด ก็เป็นวิธีการที่เหมาะสม ทำให้ทราบว่าบริการนั้นบรรลุเป้าหมายหรือไม่ และการบริการนั้นก่อให้เกิดประโยชน์จริงเพียงใด ซึ่งจากรายงานการประเมินผลการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับอุดมศึกษา พบว่า การติดตามประเมินผลในเรื่องการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปปรับปรุงตัวเองและประสิทธิภาพในการทำงานแทบไม่มี ดังนั้นจึงไม่สามารถยืนยันการใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2529 : 18) จึงเป็นการเหมาะสม
ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะมีการติดตามผลงานบริการวิชาการแก่สังคม

ข. ระดมงานการบริการวิชาการแก่สังคม

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า มีความเหมาะสมมากที่สุดที่ควรจะมีการ
ประเมินผล บทบาทงานด้านการบริการวิชาการแก่สังคม และผู้ที่รับผิดชอบประเมินผล
บทบาทงานด้านการบริการวิชาการอาจจะเป็นบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นผู้ประเมินผล
ภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจเป็นกรรมการ เฉพาะกิจที่มหาวิทยาลัย
ตั้งขึ้น และจากหน่วยงานกลางในการบริการวิชาการแก่สังคม

เนื่องจากการประเมินผลแผนงานเป็นการประเมินผลที่ใหญ่กว่าโครงการ
เป็นการประเมินแผนงานทั้งหมดในระดัมหาวิทยาลัยรามคำแหง การที่ต้องมีผู้ประเมินผล
จากภายนอกมหาวิทยาลัยรามคำแหงด้วย จึงเป็นการเหมาะสม และเช่นเดียวกับการ-
ประเมินโครงการ คือ ถ้าผู้ประเมินเป็นบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ก็ควร
เป็นผู้ประเมินเกี่ยวกับการประเมินผลเพื่อปรับปรุงแผนงาน ถ้าประเมินผลความสำเร็จ
ของแผนงานก็ควรใช้ผู้ประเมินจากภายนอกมหาวิทยาลัยรามคำแหงด้วย

2. รูปแบบของการประเมินผลบทบาทการบริการวิชาการแก่สังคมของ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ทำให้หลายวิธีดังนี้ กำหนดแผนงานที่เด่นชัด
และประเมินเป็นระยะ ๆ และประเมินผลทุก ๆ สิ้นปี โดยประเมินข้อบกพร่องและเพิ่ม
ประสิทธิภาพของแผนงาน และวิธีการนำผลจากการประเมินโครงการมาสรุปเป็นผล-
สำเร็จของแผนงาน หรืออาจจะใช้วิธีการประเมินผลโดยการจัดสัมมนาบทบาทของ
มหาวิทยาลัยทางค่านี

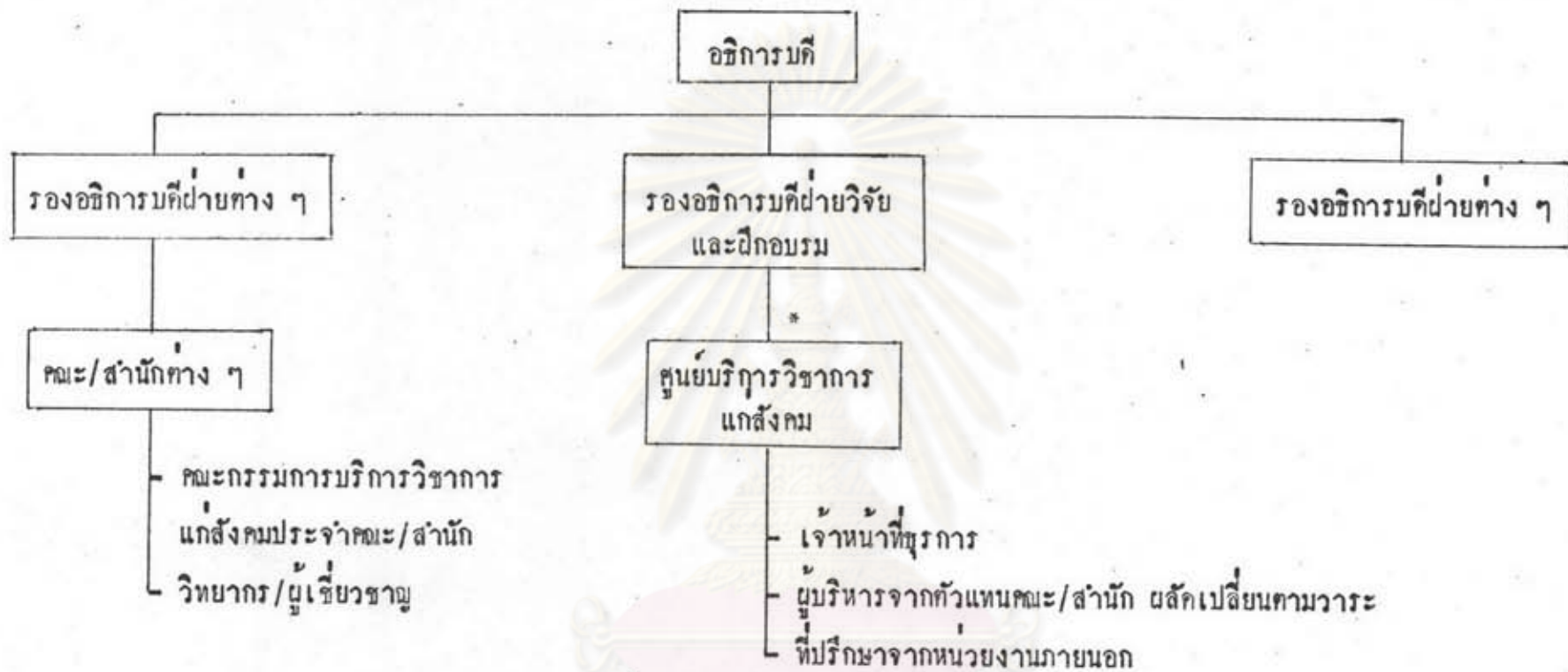
การประเมินผลที่เหมาะสมมีหลายวิธีก็เช่นเดียวกับการประเมินโครงการ
คือ จุดมุ่งหมายของการประเมินผลมี 2 ประการ ประการแรกประเมินผลความก้าวหน้า
(Formative Evaluation) ได้แก่ การประเมินผลระหว่างที่โครงการกำลังดำเนิน
อยู่ เพื่อปรับปรุงโครงการหรือแผนงานให้ดีขึ้น โดยการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์
ต่อผู้ประเมินผลโครงการหรือแผนงาน อีกประการหนึ่ง คือ การประเมินผลสรุป

(Summative Evaluation) ได้แก่ การประเมินผลเมื่อโครงการได้สิ้นสุดลงเรียบร้อยแล้ว เพื่อประโยชน์ของการศึกษาคุณค่าของโครงการ และเพื่อพิจารณานำลักษณะที่ดีของโครงการไปใช้ในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันต่อไป (เรื่องเดียวกัน) ดังนั้นการประเมินผล การบริการวิชาการแก่สังคมทั้งในระดับโครงการ และระดับแผนงาน ซึ่งมีหลายวิธี จึงเป็นรูปแบบการประเมินผลที่เหมาะสม

จากการสรุปและอภิปรายผล สามารถสรุปรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมที่จัดว่าเหมาะสม แสดงเป็นแผนภาพดังนี้

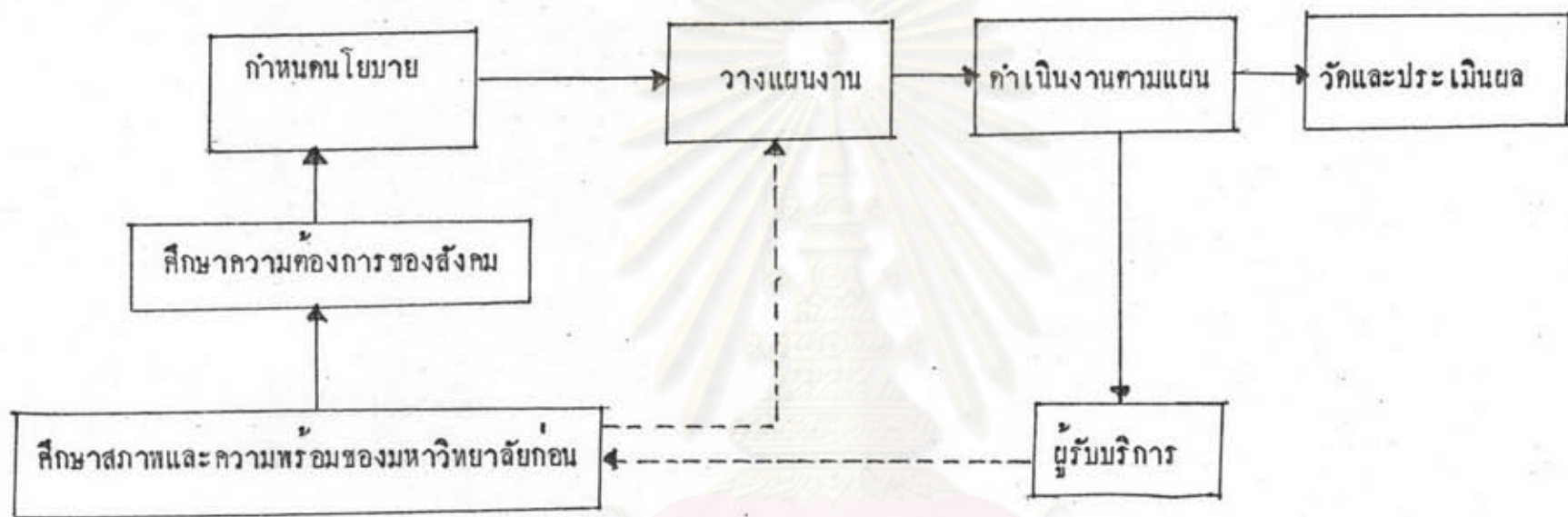

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

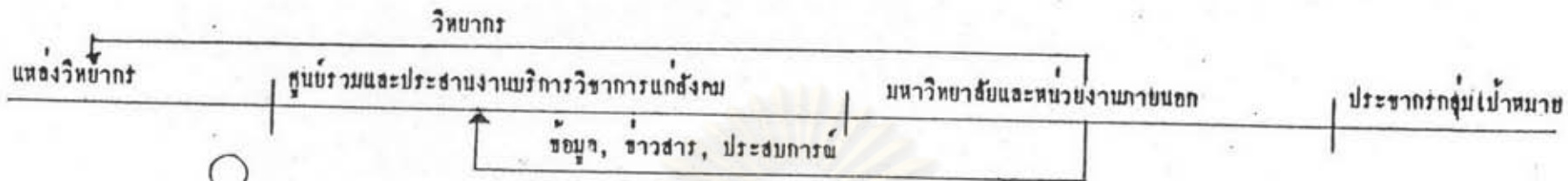
แผนภาพที่ 1 แสดงฐานะและโครงสร้างของหน่วยงานกลางบริการวิชาการแก่สังคม

* ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด แต่เหมาะสมที่สุด

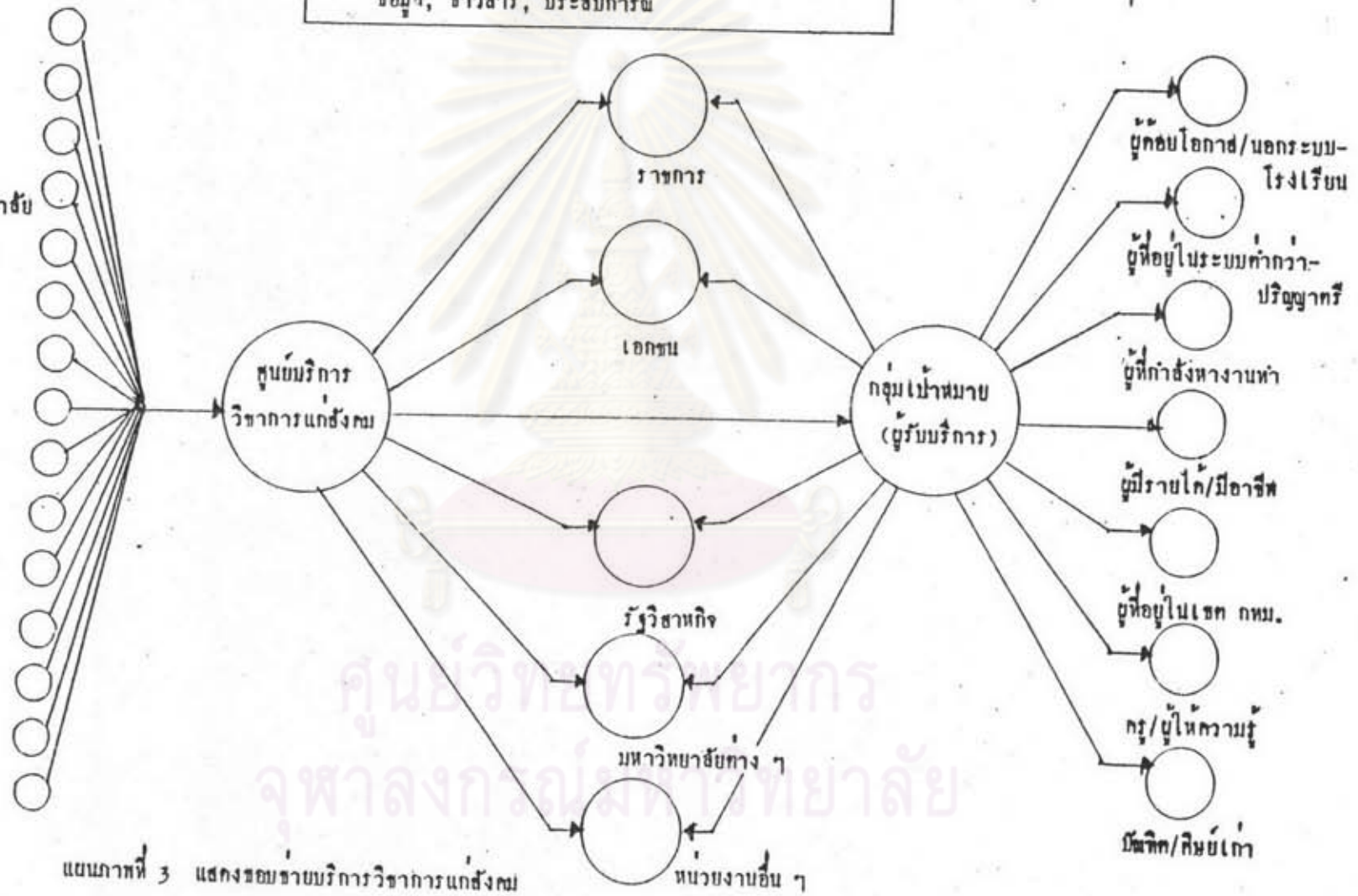

แผนภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนของแผนดำเนินงานการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

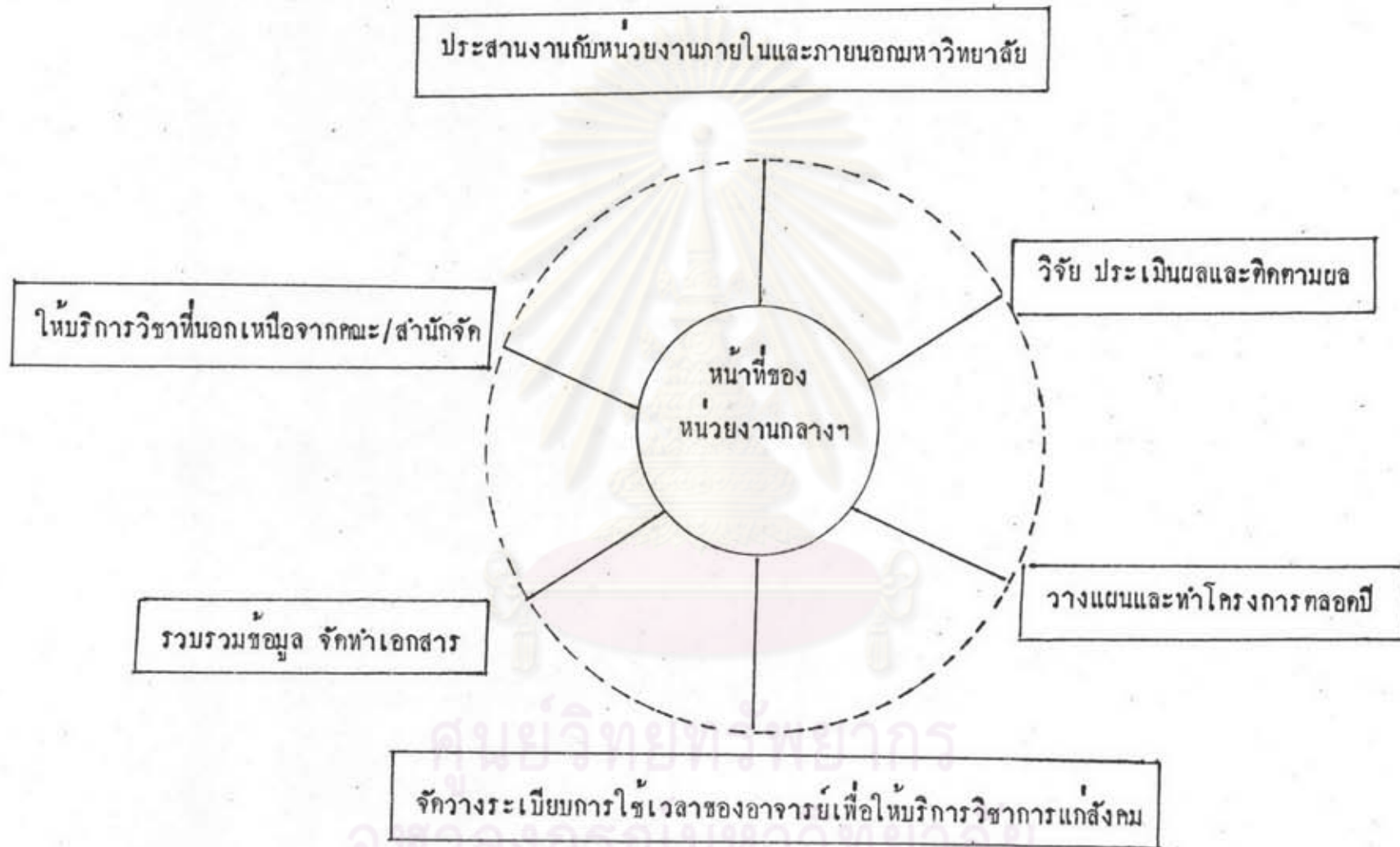
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

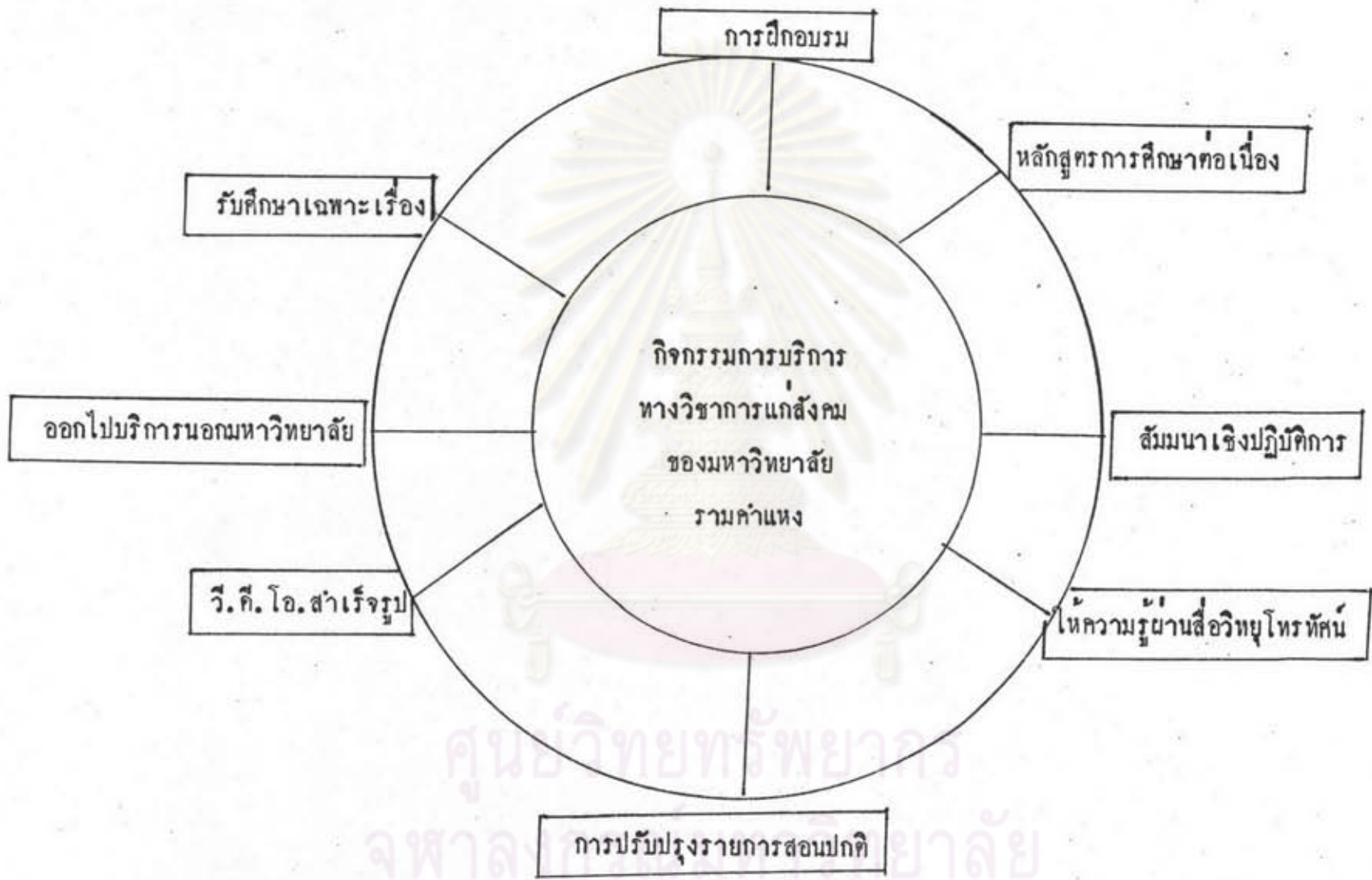
คณะ
สำนัก
ต่าง ๆ
โหมงหาวิทยาลัย
รวมค่าแห่ง

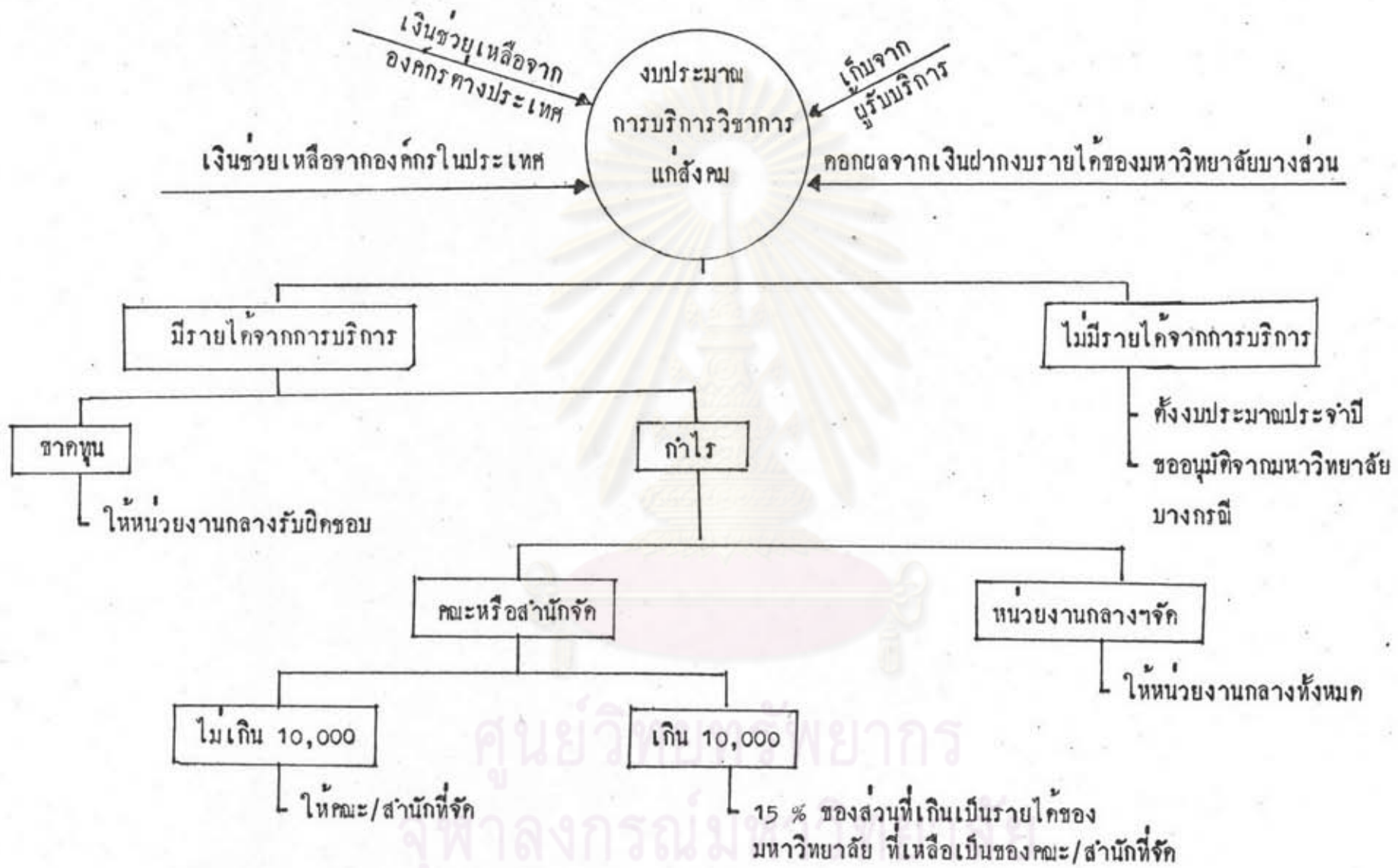
แผนภาพที่ 3 แสดงขอบข่ายบริการวิชาการแก่สังคม

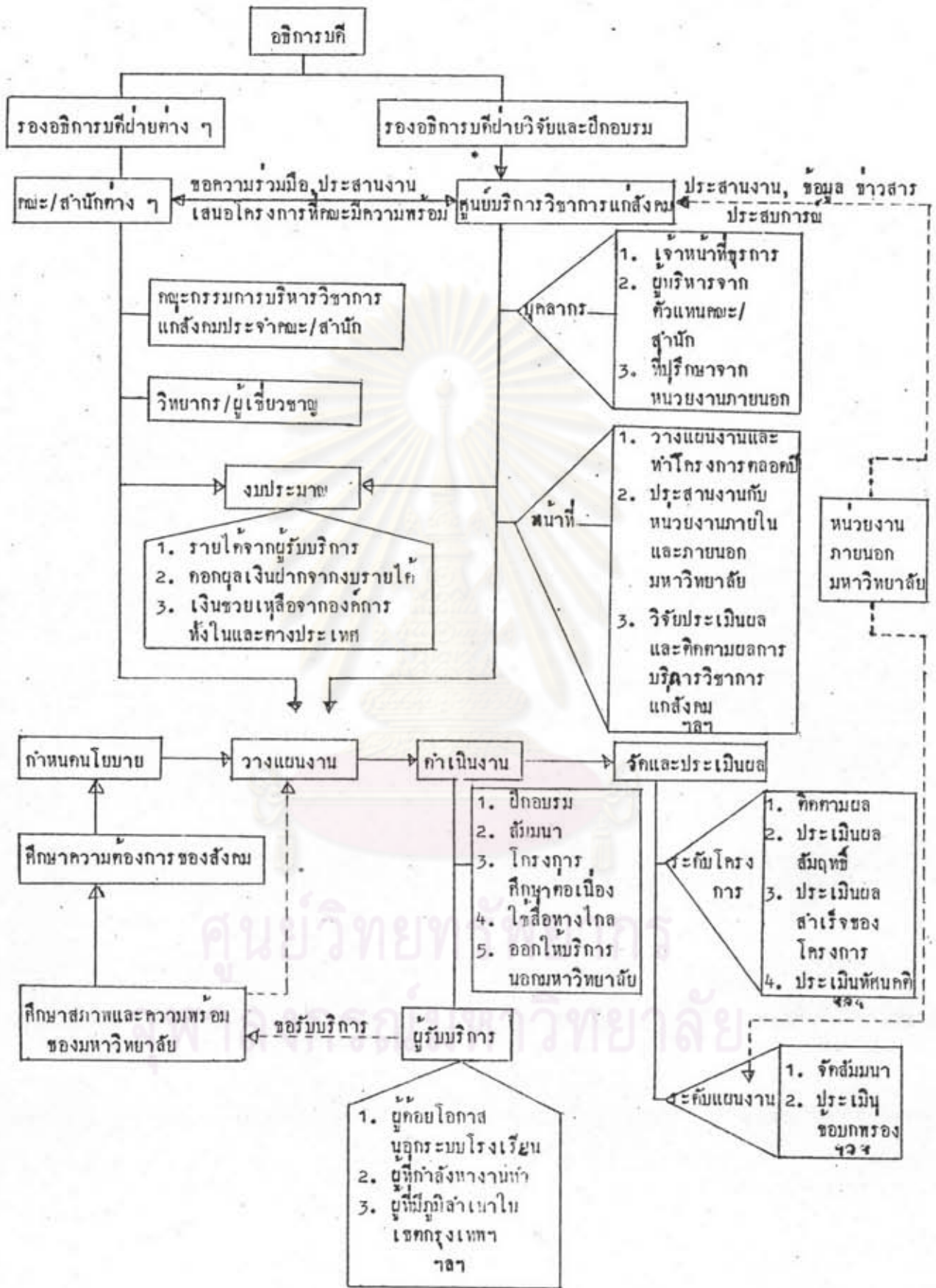
แผนภาพที่ 4 แสดงหน้าที่ของหน่วยงานกลางบริการวิชาการแก่สังคม

แผนภาพที่ 5 แสดงกิจกรรมการบริการทางวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

แผนภาพที่ 6 แสดงการจัดสรรงบประมาณการบริการวิชาการแก่สังคม

• ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้แต่เหมาะสมที่สุด

แผนภาพที่ 7 สรุปรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมนที่เหมาะสมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. เนื่องจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงยังมีรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมไม่แน่นอน มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปพิจารณาประกอบงานการบริการวิชาการแก่สังคม และเป็นข้อมูลสำหรับการทำแผนพัฒนาอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระยะที่ 7 (2535-2539) โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยรามคำแหงยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการบริการวิชาการแก่สังคมโดยตรง ดังนั้นจากผลการวิจัยที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงควรมีหน่วยงานกลางในการบริการวิชาการแก่สังคม มหาวิทยาลัยรามคำแหง ควรจะนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไปปฏิบัติ เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิดเช่นกัน ก็กำลังจะจัดตั้งสำนักการศึกษาต่อเนื่องขึ้น ซึ่งได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาอุดมศึกษา ฉบับที่ 6 (ทบวงมหาวิทยาลัย 2529 : 74) ดังนั้นมหาวิทยาลัยรามคำแหงก็อาจบรรจุเรื่องนี้เข้าไว้ ในการทำแผนพัฒนาอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระยะที่ 7 (พ.ศ.2534-2539)

2. การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยกับระเบียบการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ว่า "กรณีที่มีการบริการมีรายจ่ายเหนือรายรับและคณะไม่มีเงินทุนมาชดเชย ก็ให้ประธานโครงการและคณะกรรมการดำเนินการรับผิดชอบ" มหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงสมควรที่จะได้พิจารณาทบทวนเกี่ยวกับระเบียบข้อนี้ด้วย ว่าสมควรจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ควรให้หน่วยงานกลางควรเป็นผู้รับผิดชอบ

3. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเสนอรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคม ที่เหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ถ้ามหาวิทยาลัยจะนำไปใช้ก็ควรจะได้มีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงรูปแบบให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ถึงแม้มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมที่เหมาะสมก็ตาม ถ้าหากอาจารย์ไม่ให้ความสนใจกับงานทางค่านี้อาจจะทำให้งานทางค่านี้นี้ประสบผลสำเร็จยาก จึงน่าจะได้อภิปรายทัศนคติและความพร้อมของอาจารย์เกี่ยวกับงานการบริการวิชาการแก่สังคมด้วย

2. ในการวิจัยครั้งต่อไปสำหรับการวิจัยแบบ EDFR หรือ เกลฟาย ควรจะมีการศึกษา และมีคำถามเกี่ยวกับกลยุทธ์หรือทิศทาง ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง จะยึดเป็นรูปแบบ เช่น ควรศึกษาหรือถามถึงว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะพัฒนาไปสู่ การเป็นมหาวิทยาลัยปิดหรือมหาวิทยาลัยเปิด ที่ให้การศึกษาแก่มวลชน และนอกระบบ อย่างกว้างขวาง หรือรามคำแหงจะเป็นทั้งมหาวิทยาลัยที่มีนักศึกษาเข้ามาเรียนอย่าง มหาวิทยาลัยปิด และมีการสอนทางไกลแบบมหาวิทยาลัยเปิดในขณะเดียวกัน

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย